

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

O kada bus Lietuvai atlyginta?

ATLYGINIMAS UŽ NUSIKALTIMUS

Antanas Dundzila

Reuterio žinių agentūra XI-6 d. pranešė (WASHINGTON POST, 1992-XI-7) kad Vokietija tyliai (!) pasirašė susitarimą atlyginti buvusioj Sovietų Sąjungoj esančioms žydų holokausto aukoms už nacių vykdytą žydų persekiojimą. Vokietijos valdžia iki šio šimtmečio pabaigos pažadėjo net \$630 milijonus ir jau savo 1993 biudžete yra numaciusi išmokėti \$63 milijonus. Manoma, kad apie 50,000 asmenų pasinaudos šiuo atlyginimu. Anksčiau tai padaryti buvo neįmanoma, nes komunistų valdžia draudė savo gyventojams net kompensacinius ryšius su buvusia Vakarų Vokietija.

Šį susitarimą vertiname teigiamai: nuskriaustiesiems privalo būti atlyginta! Tačiau įdomus ir reikšmingas precedentas čia dar glūdi ir tame, kad Vokietija pa-

sirašė šią sutartį ne su kokia kita valstybe, bet su dviem žydų visuomeninėmis organizacijomis – World Jewish Congress ir Conference of Jewish Material Claims Against Germany. Minimaliniai reikalavimai kompensacijai gauti yra šie: asmuo bent 6 mėn. iškalbėjęs koncentracijos stovykloje, arba bent 18 mėnesių priverstas gyventi nacių geto, arba bent 18 mėn. slapstęsis sunkiose aplinkybėse. Vidutiniškai imant, tie \$630 milijonų padalinti 50,000 žmonių atneš apie \$12,600 kiekvienai gyvai išlikusiai aukai.

Skaitant tokio pobūdžio žinias, negalima netrenkti plaštaka per stalą ir pakelti balsu neklausti, kada panašūs mokėjimai bus daromi Lietuvai ir lietuviams už skriaudas, nuostolius, bei kančias?

Tegul mūsų žemėje, mūsų kaimuose, miesteliuose ir miestuose sušvinta nauja šviesa žvaigždė, šviečianti atladumu ir meile. Tegul ji mus veda pilnos nepriklausomybės keliais, kur mūsų tautos visiems vaikams būtų gera gyventi, o mūsų kaimynams ją su džiaugsmu lankyti.

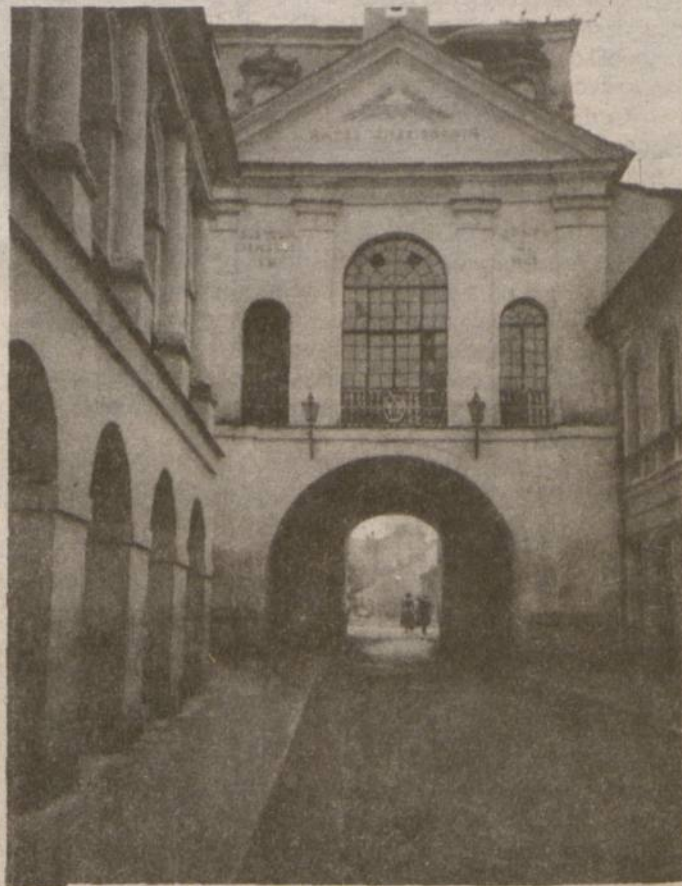
Pakelkime akis į skaidrių mėlynumą šviečiantį mūsų dangų, tvirtom kojom atsiremame į daug vargo pakėlusią mūsų žemę, ir vieni kitiems rankas padavę, su nauja jėga išeikime į 1993 metus. Tuo džiaugsis mūsų dangus, mūsų žemė ir visi mūsų šalies žmonės.

Pabaltiečių nerangumas ar nemokšiskumas tokių ieškinių reikaluose tiesiog stebina. Stebina ypač todėl, kad apie tai net nekalbama (neskaitant to, kad 1991 m. amtelėjome DIRVOJE), tokių ieškinių reikalo nebandoma rimtai diskutuoti, jiems rinkti medžiagą! Tiesa, 1989 teko matyti iš Lietuvos atvežtą, labai menką bandymėlį apskaičiuoti sovietų padarytus Lietuvai nuostolius.

Savo laiku ministrui pirmininkui G. Vagnoriui buvo įteiktas koks tai išeivijoje paruoštas projektėlis ar apskaičiavimas, kuriam Lietuvos vyriausybė irgi nedavė eigos. Esu girdėjęs mekenimų, kad tokie ieškiniai sovietams ar buvusiems sovietams yra beprasmiški, o su vokiečiais šiuo metu reikia "gražiuoju" ugdyti ryšius... O aš sakiau ir tebesau, kad visur su visais ugdykime ryšius, gyvenkime kaip broliai, tačiau skaičiuokimės kaip žydai (pilną to žodžio prasmę, naudojantis kad ir šios Reuterio žinios pavyzdžiu).

Ar bet kas gali teigti, kad Izraelio ar, bendrai, žydų santykiai su Vokietija pablogėjo dabar, išsiderėjus \$630 milijonų atlyginimą? Ar pablogėjo Lenkijos – Vokietijos, Čekoslovakijos – Vokietijos santykiai prieš metus laiko Vokietijai sutikus atlyginti už vergų darbo jėgą karo metu, už tų kraštų apiplėšimą? Šie precedentai mums degina akis. Kartoju: tai reikšmingi, Lietuvos ieškiniams taikytini precedentai!

Ieškinių Vokietijai, buvusiai sovietijai ir Lenkijai (už Vilniaus kraštą) kėlimas Lietuvai turėtų ne tik (Nukelta į 6 psl.)

Aušros vartai šią vasarą.

D. Kižio nuotr.

RUSIJOS KONGRESAS NEPATVIRTINO PIRMININKO

Antanas Butkus

Kongresas užblokavo Boriso Jelcino pastangas paskelbti tautinį referendumą. Jo paskelbimas reikštų ir 1040 deputatų naujus rinkimus ankstyvą pavasarį, ir priverstų Rusijos žmones pasirinkti arba Prezidentą, arba kongresą. Nors šis Kongreso nutarimas ir iškelia klausimą dėl jo legalios vertės, tačiau uždraudžia Borisui Jelcinui sumenkinti Kongreso galią. Po šio nutarimo Prezidentas sutarė susitikti su deputatais atstovaujančiais ir opoziciją, dalyvaujant po 7 atstovus ir pradėti pasitarimus Kremliuje.

Šis susitarimas aiškiai rodo, kad dabartinė politinė

krizė meta šešėlį ant Rusijos politinio stabilumo ir ant jos ateities ekonominės programos. Dauguma ekspertų, įskaitant ir aktyviausius Boriso Jelcino politikos remėjus sutinka, kad jo autoritetas labai sumažėjęs dėl padarytų jo paties klaidų ir opozicijos pasisekimo.

Boris Jelcino griežta kongreso ataka ir pasisakymai spaudoje ir per televiziją sukėlė priešingą reakciją. Opozicijos vadas S. Baburinąs reikalavo teisiškai nagrinėti riausių pasekmes, kurias nekėlė Prezidento rėmėjai. Deputatai, kurie tikėjosi kompromiso, mano,

(Nukelta į 9 psl.)

Kryžių kalnas netoli Šiaulių, kur rugsėjo mėn pradžioje atvykęs Popiežius Jonas Paulius II laikys Šv. Mišias. Juozo Polio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **GRUODŽIO 17 D. LIETUVOS KARDINOLAS VINCENTAS SLADKEVIČIUS** Kauno arkivyskupijos kurijoje priėmė su privačiu vizitu atvykusį laikinai einantį Lietuvos Respublikos prezidento pareigas Algirdą Brazauską ir jį lydintį užsienio reikalų ministrą Povilą Gylį. Perduoti Lietuvos respublikos vadovybės sveikinimai Katalikų bažnyčiai artėjančių šventų Kalėdų proga.

Kardinolas Vincentas Sladkevičius ir laikinai einantis Lietuvos Respublikos prezidento pareigas Algirdas Brazauskas kalbėjosi abi puses dominančiais klausimais.

• **VILNIUJE ŠIAURĖS MIESTELYJE, JAU TELIKĘ TIK TO KARINIO MIESTELIO SARGYBINIAI.** Tai buvusi didžiausia ir svarbiausia rusų karinė bazė. Jos plotas 66.5 ha, kur yra 278 įvairūs pastatai ir didžiuliai karinės medžiagos sandėliai. Ją evokuojant didžioji dalis kareivių ir ginklų išvežta į Kaliningrado sritį, o kita į Maskvos rajoną.

Iš to Šiaurės miestelio kariniai tankai tada puolė televizijos bokštą ir parlamentą nužudant 16 gynėjų ir kelius šimtus sunkiai sužeidžiant.

• **LIETUVOS SEIMO PIRMININKO PAREIGAS LAIKINAI EINA ČESLOVAS JURŠĖNAS.** Jis tas pareigas eis, kol bus išrinktas Lietuvos prezidentas. Prezidentas bus renkamas vasario 14 d.

Dabar pranešama, kad seimo pirmininkui paskirti du pavaduotojai tai Egidijus Bičkauskas (centristas) ir Aloyzas Sakalas (socialdemokratas).

Ar Egidijus Bičkauskas, kuris yra ir Lietuvos atstovas Maskvoje, eis tas pareigas ir toliau, nepranešta.

• **KAIP VISI ŽINOME, KAD 1993 METŲ RUGSĖJO 4 D. Į LIETUVĄ ATVYKS POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II** ir 3 dienas būdamas Lietuvoje lankysis Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Šiluvoje, gal ir Marijampolėje.

Kaip ruošiasi Šiauliai, kur Kryžių Kalne Popiežius laikys iškilmingas pamaldas. "Lietuvos Aidas" taip rašo:

"Šalia Šiaulių – visame pasaulyje žinomas Kryžių kalnas, kuriame Popiežius aukos šv. Mišias. Tokioms nepaprastoms iškilimėms Šiauliuose pradedama ruoštis jau dabar. Organizaciniai ir kiti rūpesčiai aptarti susirinkime, kuriame dalyvavo šv. Petro ir Povilo bažnyčios dekanas monsinjoras Kleopas Jakaitis, šv. Ignaco bažnyčios rektorius Stasys Kazėnas SJ, "Carito" ir kitų organizacijų atstovai, tie, kurie padės ruošti ypatingajam įvykiui. Teks atlikti nemažai darbų: įrengti garbiojo svečio nusileidimui malūnsparnio aikštę, įvažiavimus į miestą papuošti tautodailininkų sukurtais kryžiais, įrengti altorių šventajame kalne, pasirūpinti įvairiais aukštos kokybės gaminiais su atitinkama simbolika. Ligi šiol neturėję galimybės pakrikštyti savo vaikučių ar patvirtinti savo santuoką bažnyčioje raginami tai padaryti iki šv. Tėvo atsilankymo".

• **MAŽEIKIŲ ALYVOS PERDIRBIMO ĮMONĖ NUO LAPKRIČIO 10 D. VISIŠKAI LIKUSI BE DARBO.** Tokia bedarbystė įmonei kasdien kaštuoja virš 25 milijonus talonų. Taigi įmonė jau įsiskalinosi 2.5 milijardų talonų. Rusijos vyriausybė buvo pažadėjusi, kad dalį Mažeikių įmonės išnuomos koncernui "Lucoil", bet ir tą pažadą nesiskubina įvykdyti.

• **ŠVEDIJOS APLINKOS APSAUGOS MINISTRERIIJA SIŪLO INVESTUOTI 141 MILIJONĄ SAVO KRONŲ** įrengti trijuose Baltijos jūros miesteliuose apsaugą. Viena tokia apsauga būtų Klaipėdoje. Joje perie mechaninių įrengimų dar būtų biologiniai ir cheminiai. Ji apimtų 95% visų gyvenamųjų ir pramonės rajonų. Tas projektas parlamente bus svarstomas kovo mėnesį.

• **LIETUVOS LININIAI AUDINIAI SUSILAUKIA** didesnio dėmesio. Viena JAV firma Plungės audimo fabrike užsakė 11 tūkstančių metrų lininės drobės iš kurios Pietų Amerikai bus siuvami vasariniai rūbai.

• **PANEVĖŽIO STIKLO FABRIKE OLANDŲ specialistai** pradėjo montuoti naują stiklo indų liniją. Tikimasi, kad jau už poros mėnesių linija pradės veikti ir per metus bus pagaminta 6 milijonai indų.

• **IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTINĖS PIRMASIS BLOKAS**, kuris buvo remontuojamas nuo š.m. rugpjūčio 22 d., jau parengtas darbui ir po išbandymo bus tuoj įjungtas į darbą. Specialistų teigimu dar turi būti atlikta visų kitokių darbų, kad elektrinės saugumas nuolat nekeltų baimės.

• **VENAS IŠ LIETUVIŠKIAUSIŲ LIETUVOS MIESTŲ – Panevėžys** kurį laiką neturėjo mero. Panevėžiečiai ir kaimiečiai dabar giriasi, kad jie rinkimuose į Lietuvos seimą neįšrinko nė vieno buvusio aktyvaus komunisto. Bet tai kita tema.

Rinkimai naujo mero įvyko lapkričio viduryje. Buvo du kandidatai vicemeras Albertas Vaitelis ir ekologijos skyriaus vedėjas Valdemaras Vizbaras. Rinkimus laimėjo 36 metų V. Vizbaras.

• **NUO SAUSIO 15 D. Į NORVEGIJĄ** vykstantiems lietuviams vizų nereikės. Taip pat ir norvegams, vykstantiems į Lietuvą, nereikės vizomis rūpintis.

MASKVOJE NUO GRUODŽIO 1 d. vykusiame Rusijos liaudies deputatų suvažiavime, kur konservatyvieji atstovai sudaro aiškią daugumą, prezidentui Boris Jelcinui teko sunkiai grumtis, bandant išsaugoti dar jauną demokratiją ir jo ekonomines reformas.

Gruodžio 14 d. Jelcinas buvo priverstas atsisąžadėti premjero pareigas einančio Yegor Gaidaro, to žmogaus, kuris Jelcino žodžiais, buvo geriausia viltis siekiant išvengti ekonominės suirutės, konservatyviesiems pasirinkus premjero pareigoms buvusį komunistų partijos funkcionierių Viktor Chornomyrdin, Gorbačiovo laikų naftos reikalų ministrą. Naujasis premjeras, kurį suvažiavimas patvirtino 721 balsais už ir 272 prieš, pareiškė, kad jis esąs už reformas, už reformų gilinimą, tačiau neskurdinant savo gyventojų. Masinių informacijos priemonių pranešimu, tai esąs ženklas, kad bus stabdomos laisvosios rinkos reformos.

KAI KURIOS NATO SANTARVEI priklausančios šalys pritarė, kad Jungtinių Tautų priežiūroje būtų panaudota karinė jėga, bandant sustabdyti etninę karą Bosnijoje–Hercegovinoje ir užkirsti kelią, kad jis nepersimstų į kaimynines šalis. Vokietijos gynybos ministeris Volker Ruch pareiškė, kad keli iš 16-kos NATO santarvei priklausančios šalys buvo pasirodę pasiūlyti savo karių tuo atveju, jei Jungtinės Tautos leistų siųsti karines pajėgas Bosnijon. Ministeris atsisakė išvardinti tas valstybes, kurios savo kareivius pasiūlė. Į NATO santarvės vadovų aptariamus planus įeina aviacijos galimi puolimai prieš serbų artilerijos ugniavietes, patuliavimas, užkertant kelią serbų karo lėktuvams įkristi į Bosnijos erdvę, ir t.t. Dešimt mėnesių Bosnijoje vykstančiuose tarpusavio kovose tarp musulmonų, serbų ir kroatų žuvo mažiau sia 17,000 žmonių.

Tuo tarpu Jungtinių Tautų Saugumo Taryba gruodžio 11 d. nutarė pasiųsti į Makedoniją šimtus taikos palaikymo priežiūros kareivių, kad etniniai neramumai nepersimstų į kitas buvusios Jugoslavijos respublikas, ypač į albanų kilmės žmonių apgyventą Kosovo sritį.

REUTERIO ŽINIŲ AGENTŪRA neseniai pranešė, kad penkios buvusios Sovietų Sąjungos respublikos ir Afganistanas prisijungė prie Irano, Pakistano ir Turkijos, sudarydamos didžiulį musulmonų ekonominį bloką, jungiantį Europą ir

EUROPOJE IR PASAULYJE

Aziją. Kazachstano, Azerbaidženo, Kirgiztano, Turkmenistano, Uzbekistano ir Afganistano užsienio reikalų ministrai pasirašė Ekonominio Bendradarbiavimo organizacijos chartiją, įkurdami po Europos Bendrijos didžiausią pasaulyje ekonominį bloką.

IŠ KIEVO PRANEŠTA, KAD GRUODŽIO 13 d. vėl pradėjo veikti nukentėjusios Černobilio branduolinės jėgainės antrasis reaktorius, priešus išvados, jog Ukrainai svarbiau elektros energija, negu galimas pavojus avarijai vėl pasikartoti. 1986 m. Černobilio branduolinės jėgainės ketvirtajam reaktoriuje įvykęs sprogimas sujudino pasaulį, atkreipdamas dėmesį, kokie nesaugūs yra sovietų gamybos RBMK reaktoriai. Sprofimo Černobilyje poveikyje mirė mažiausia 32 žmonės. Tokio pat modelio reaktoriai yra ir Ignalinos atominėje jėgainėje.

VOKIETIJOS POLICIJA IŠARDĖ dvi gaujas, bandančias iš buvusios Sovietų Sąjungos į Vakarų Europą įvežti radioaktyvias medžiagas, suimdama 16 įtariamųjų. Panašūs įvykiai pastaruoju metu sujudino Vakarų Europos šalių vyriausybes dėl nepasisekusios kampanijos padėti buvusioms sovietų respublikoms apsugoti jų turimas branduolines medžiagas. Gaujų nariai areštuoti pietinėje Vokietijoje ir Austrijoje. Pasak policijos, atgabenta medžiaga buvusi radioaktyvi, tačiau per mažas kiekis, kad būtų galima ją panaudoti branduolinių ginklų gamybai.

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IŠVAKARĖSE idomu paskaityti straipsnį apie "Bažnyčių laisvę", kurį neseniai paskelbė laikraštis "Providence Juornal". Ten rašoma, kad Sovietinės imperijos sugriuvimas esąs dovana, vis daugiau žmonėms duodanti. Pirmą – Sovietų Sąjungos ir jos satelitinių kraštų gyventojai atgavo pagrindines laisves: sąžinės, žodžio, nuosavybės ir tikėjimo. Antra – po to prasidėjo Sovietų imperijos demontavimo procesas, padarant daug simboliškų gestų: iš pakelių dingo komunistinių vadų statulėlės ir atvaizdai, atskleidžiami slapsti žmonių persekiojimų ir kankinimų dokumentai, Leningradas vėl pavadintas Saint Petersburgu ir taip toliau.

Dabar prezidento Boris Jelcino vadovaujama Rusi-

jos vyriausybė susitarė su Rusijos stačiatikių bažnyčios vadovybe jos žinion perduoti istorines Kremliuje esančias cerkves. Tai reiškia, kad pirmą kartą nuo bolševikų revoliucijos ten vėl bus laikomos pamaldos. Laikomos tose prabangiose cerkvėse, kuriose saugojami didžiausi Rusijos kultūros bei istorijos turtai. Stačiatikių bažnyčiai taip pat sugrąžinta ir šv. Bazilijaus katedra, esanti Raudonojoje aikštėje prie pat Kremliaus sienų, Lenino mauzoliejiaus kaimynystėje.

"Neįmanoma atspėti, kiek Rusijos kultūra prarado nuo Bolševikų revoliucijos 1917 m.? Tačiau dabar krikščionys Rusijoje, per kelias kartas persekiotai, savo funkcijas atlikusiai patylomis, vėl sudaroma proga suklestėti", rašoma straipsnyje.

LIETUVOS ATGIMI-MO ĮVYKIŲ chronologija (tęsinys): 1988 m. liepos 26 d.: Sąjūdžio mitingas prie LTSR AT rūmų. Protestuojama prieš numatytą priimti LTSR AT Prezidiumo įsaką, apribojantį susirinkimų, mitingų, demonstracijų ir eitynių laisvę. Jame dalyvavo apie 5 tūkst. žmonių. Pirmą sykį prieš demonstrantus yra paruoštos panaudoti karinės pajėgos. Tą pačią dieną prasideda žaliųjų organizuotas ekologinis dviratininkų žygis maršrutu Ignalina – Sniečkus. Žygio metu buvo nustatytas gamtos užteršimo lygis. Liepos 28 d.: Prasideda Roko maršas per Lietuvą. Jo tikslas – propaguoti Sąūdį ir išjudinti jaunimą. Maršą organizuoja A. Kaušpėdas, vienas iš Sąjūdžio lyderių.

Rugpjūčio 1 d.: Pasirodo pirmasis Kauno zonos Sąjūdžio neoficialaus leidinio "Kauno aidas" numeris. Rytiausią dieną Jonavoje 5 tūkst. žmonių demonstruoja už Sąūdį ir protestuoja prieš gamtos užteršimą. **Rugpjūčio 3 d.:** Lietuvos Laisvės Lyga skelbia mitingą rugpjūčio 23 d. Molotovo–Ribentropo paktui paminėti. Nutarta, kad rugpjūčio 23 d. bus laikoma gedulo diena.

Rugpjūčio 5 d.: Sąjūdis išspausdina Molotovo–Ribentropo pakto tekstą, įskaitant ir slaptuosius protokolus, apibūdinančius Lietuvos padalijimą.

(Bus daugiau)

VI. R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIUNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KALĖDŲ VARPAMS SKAMBANT

Juozas Žygas

Turbūt visi dar gerai prisimename vaikystės dienas, kuomet su nekantrumu laukdavome Kalėdų švenčių. Tuomet mums daug nerūpėjo, kokia tų švenčių kilmė ir jų prasmė. Bet žinojome, kad atėjus Kalėdoms ir papuošus eglutę, po ja bus padėta dovanėlių. Nors sakydavo, kad tai Kalėdų senelio dovanėlės, bet tuo mes daug netikėjome. Nes buvome nužiūrėję, kad mama kažką tai slepia. Kadangi po tuos pačius kambarius trindavomės, tai būdavo sunku nuo mūsų, ką nors paslėpti. Bet švenčių romantika dėl to nei kiek nenukentėdavo. Kalėdų varpai vistiek iškilmingai skambėdavo. Ju dūžiai buvo tokie stiprūs, kad net dabar juos prisimename. Dabar gyvendami toli ir jokių varpų nebegirdėdami, atėjus Kalėdų šventėms, girdime tolimą jaunystės varpų skambėjimą. Ar gali būti kas nors žavingesnio, kaip tėviškės varpų skambėjimas?

Mes iš toli žiūrėdami, prisimename tuos jaunystės varpus. Bet tėviškė nebėra ta pati, kokią mes ją palikome ir ne tokią – kokią savo svajonėse nešiojomės. Tie košmaro metai, viską iš pagrindų pakeitė. Ne tik gamtovaizdį, bet ir žmogų – kurio pažinti nebegalima. Praėjusios Kalėdos buvo daug linksmesnės, atrodė, kad vis kas jau praėjo – ir naujas gyvenimas atėina. Bet išnykus Omono pavojui, atsirado kitas dar didesnis – tai savieji. Savo tarpe prie lovio besistumdėdami, žemės ūkį ir krašto ekonomiką beveik sugriovė. Esame tarp didelių ir nedraugiškų kaimynų, kur su tomis rietenomis cinama ir, kur jos veda? Per tą įtūžį, aplinkui gresiančių pavojų nebemato. Nežiūrint to, Betliejuje skamba varpai ir girdisi giesmės žodžiai: "Ramybė geros valios žmonėms žemėje!" Bet, kur

dingo ta gera valia, kad jos dienos metu su žiburiu ieškoti reikia?

Reikia žinoti, kad laisvės kaina brangi, ir dėl tos laisvės visi turi dirbti ir aukotis. Gerai bent tiek, kad kraujas nesilieja. Kuomet visi gero-kai pašals, tai gal šaltesnėmis galvomis, pradės vieninimą darbą dirbti. Kažkoks filosofas yra pasakęs, kad ... "pasaulyje visą laiką vyksta kova – tarp gėrio ir blogio". Reikia manyti, kad gėris laimės. Ir kaip po šal-tos žiemos vėl pavasaris ateina, taip ir mūsų tėvynėje taika ir ramybė ateis. Apokaliptinio žvėries agonija dar tebesitęsia, bet jo dienos jau suskaitytos. Tokioje pa-čioje formoje jis nebepali, kaip Feliksas iš pelenų pakil-ti.

Mes per šias Kalėdų šventes sėdėdami prie šven-čių stalo, prisiminkime ir tuos, kurie dar šla ir nepri-tekliu gyvena. Reikia ti-kėtis, kad ateinantieji metai atneš ramybę ir mūsų kraš-tui. Ir mes galime prie to šiek tiek prisidėti, ne tiek siuntiniais, bet geru žodžiu ir draugišku patarimu. Vien siuntiniai, tai yra lyg pilsti-nėjimas į skylėtą kibirą. Reikia duoti jiems patiems suprasti, kad gerbūvio su ar-monikomis ir birbynėmis nesusikurs. O, kuomet der-lių į klotimus suveš, tai gali ir armonikas išsitraukti. Juo greičiau tai supras, tuo grei-čiau kelią į gerbūvį susiras. Šių švenčių proga prisimin-kime savo spaudą, švietimo ir kultūrines institucijas. Žinokime, kad be jų gyve-nimas būtų mažiau prasmin-gas.

Mes gyvendami išeivi-joje nepasimetėme, kadangi savo bažnyčias, spaudą, me-ninius kolektyvus, mokyk-las ir įvairias organizacijas turėjome. Buvome susikūrę savą Amerikos – Lietuvą, kurioje ir gyvenome. Tu-rime stengtis ją ir toliau iš-

Lietuvos ambasadorius JAV-ėms St. Lozoraitis (k.) ir DIRVOS nuolatinis bendradarbis Ant. Dundzila stebi š.m. lapkričio 7 – 8 d.d. Washingtonė įvykusios konferencijos humanitarės paramos Lietuvai klausimų eigą. Konferencija organizavo Lietuvos ambasada bendradarbiaudama su JAV LB Socialinių ir Visuomeninių reikalų tarybomis.

LIETUVOS SEIMAS SUSTABDĖ PRIVATIZAVIMĄ

Lietuvos Respublikos Seimo posėdyje laikinai einantis ministro pirmininko pareigas Aleksandras Abišala paskelbė pareiškimą "dėl seimo 1992 m. gruodžio 10 d. priimto įstatymo "dėl valstybinio turto privatizavimo aukcionų ir viešo akcijų pasirašymo atidėjimo"

Pareiškime sakoma, jog Lietuvos respublikos vyriausybė nepritaria šiam Seimo nutarimui, kuriuo sustabdomas pirminis valstybinio turto privatizavimas, ir negali priiimti atsakomybės dėl šio sprendimo padarinių.

Naujai paskirtas Ekonomikos ministras Julius Vėselka, kalbėjęs per Lietuvos TV pasakė: Reikia atkreipti dėmesį į kainas. Reguluosim. Mažinsim rentabilumo normą įmonėms, mažinsim prekybinį antkainį. Privatizavimą spartinsime, nors

laikyti. Su Lietuvos atgimimu, mes pradėjome likviduoti ir save prarasti. Yra labai lengva išparceliuoti, bet jeigu reikės vėl sukurti – tai nebepajėgsime. Reikia daugiau dėmesio skirti savajai spaudai, ką mes be jos darytumėme? Prieš porą metų buvo manoma, kad viską galima labai lengvai išspręsti. Redaktorių Lietuvoje aibės, buvo pabandyta – ir kas iš to išėjo! "Aidai" ir "Karys" išsikėlė, bet jau matome liūdnuos rezultatus.

Kūčios ir šv. Kalėdos yra šeimyninės šventės. Lietuvoje prie Kūčių stalo, tais metais mirusiam šeimos nariui, padėdavo kėdę ir lėkštę. Tuo būdu šeima dvasi-niai kartu bendraudavo. Tauta irgi yra šeima! Reikia manyti, kad tauta pliko-mis krūtinėmis prieš tankus stovėjusi, savo kelią susiras.

O dabar visiems linkime laimingų ir sveikų Šv. Kalėdų!

akyse apgavikai.

IŠ SAJŪDŽIO SUAŽIAVIMO

Gruodžio 12 dieną Vilniuje įvyko Sajūdžio Seimo sesija. Seimo tarybos pirmininkas Juozas Tumelis paskelbė apie Tarybos atsi-statydinimą. Garbės pirmi-ninko siūlymu sudarytas Są-jūdžio reorganizavimo ko-mitetas: A. Abišala, M. Andreika, P. Giniotas, E. Jara-šiūnas, A. Katkus, V. Lapė, R. Rastauskienė, A. Sėjū-nas, R. Sližys, A. Stasiškis, S. Šaltenis, K. Uoka, G. Už-davinys, I. Uždavins, G. Vagnorius. ELTA

*Stasys ir Daniela Lozoraičiai
kartu su visais Lietuvos
Ambasados Vašingtone
bendradarbiais
labai nuoširdžiai linki
linksmy Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujų Metų
ir labai dėkoja visiems
moraliai bei materialiai
parėmusiems Ambasadą.*

Vašingtonas

1992

Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1993 metų

*proga sveikiname gimines
draugus ir pažįstamus.*

*Tegul šventiška nuotaika,
laimė ir gera sveikata lydi
per ateinančius metus.*

Irena ir Leonas Kriaučeliūnai

NAZARETAS IR BETLIEJUS – KALĖDINIS DIEVIŠKOS ŠVIESOS ŠALTINIS

Henrikas Stasas

Kalėdų šventės mus neišvengiamai mintimis nukelia į Šventąją Žemę, kurioje gimė trys monoteistinės religijos: judaizmas, islamas ir krikščionybė. Tai žemė pranašų ir Kristaus, kuris savo nemirštamam mokslui ir dieviška meile skiepijo žmonių širdyse tiesą, humanistikumą ir taiką. Čia nuo plikų uolėtų kalnų filosofai, pranašai ir Kristus skelbė amžiną tiesą, kalbančią apie broliškumą, meilę ir moralę. Iš šios žemės sklido tikėjimo liepsna, kuri turėjo paklydusius atvesti į tiesos kelią. Tai tikėjimo ir meilės žemė. Bet koks paradoksas! Per visą šio krašto istoriją tęsiasi karai, chaosas, neapykanta ir kraujo praliejimai, Tai vyksta ir dar dabar.

Tačiau nežiūrint kas šiame krašte vyko, Dievas pasirinko ten vietą į kurią pasiuntė angelą Gabrielių pranešti Marijai apie jos Nekaltą Prasidėjimą. Vėliau tai patvirtino trumpu ir labai prasmingu sakiniu evangelistas Lukas: "Žodis tapo kūnu ir gyvena tarp mūsų".

Tai buvo nedidelis miestelis – Nazaretas, kuriame Marija tą angelo apreiškimą išgyveno. Nuo to laiko ši vieta liko amžiams šventumu paženklinta. Tačiau Marijos laikais Nazaretas nebuvo nei reikšmingas, nei krašto gyventojų gerbiamas. Tai žinome iš Canos gyventojų Natanaelio pasakymo, kurį jis girdėjo iš savo apylinkės žmonių: "Argi iš Nazareto galima ko gero tikėtis?"

Tokia nuomonė apie Nazaretą ir Jėzų skambėjo tada žmonių lūpose. Žinoma Kristus savam mieste nebuvo pranašas ir žmonių nebuvo supratęs. Jis čia niekuo nepasižymėjo, o sąžiningai dirbo su šv. Juozapu dailinės darbų. Tik čia gyvendamas turėjo progos pažinti kitas tautas ir kitas kultūras, nes tuo laiku pro šį miestą iš Azijos ėjo pagrindiniai keliai. Pro Nazaretą keliavo graikų kolonistai į Decapolį, žydų pilgrimai į Jeruzalę, ir romėnų legijonai, kurie tuo metu malšindavo žydų ir samaritėčių amžinas kovas.

Kristus pagyvenęs apie 30 metų Nazarete, išvyko į Kapernaumą. Kapernaumas tapo jo miestu, nes iš ten buvo kilę daugumas jo mokinų ir pasekėjų.

Nazaretas gal buvo vienas iš Šventosios Žemės miestų, kuris ypatingais dra-

matiniais įvykiais istorijoje taip pat nepasižymėjo. Žinoma, kad jis 66 metais po Kr. Vespationo buvo sugriautas ir po Bar Kokhba sukilimo daugumas žydų turėjo iš ten išsikelti.

1187 metais turkų sultonas Saladinus užėmė Nazaretą ir turkai ten viešpatavo net 400 metų. Tad daugumas gyventojų tapo musulmonais, kurie ir šiandien Izraelyje sudaro didžiausią bendruomenę.

Pranciškonai ilgai svajojo ten pastatyti bažnyčią, tačiau tik 1960 metais jų svajonė išsipildė ir jie čia pastatė Nekalto prasidėjimo bažnyčią, kuri skaitoma viena didžiausių visuose Artimuose Rytuose. Bažnyčia čia statyta toje vietoje, kur, kasant pamatus, buvo rasta Bizantijos laikų kolona su įrašu "Ex Maria". Tai nepaprastai gražus architekto Muzio kūrinys, kurio vakarinis ir pietinis fasadas deko ruotas statulom, vaizduojančiom išikūnijimą ir apreiškimą. Varinis stogas ir šviečiantis bokštas suteikia visam pastatui ypatingą grožį.

Tačiau ne Nazaretas pakeitė istoriją ir atskyrė senąją įstatymą nuo naujojo, o Dovydo miestas Betliejus, kuris taip pat paliko brangus pasaulio krikščionių širdyse. Jau 750 metų pr. Kr. pranašas Micah rašė: "Tu Betliejau Ephrata, kuris mažiausias iš Judos giminės, iš tavęs gims valdovas, kuris vadovaus Izraeliui."

Tad prieš 2000 metų dailidė Juozapas su savo sužadėtine keliavo iš Nazareto į Betliejų. Jis ryžosi į tokią sunkią ir ilgą kelionę, nes taip buvo pranašų išpranašauta ir Cezario Augusto įsakyta. Visi piliečiai, kurie Romos imperijai mokėjo mokesčius, privalėjo vykti į savo protėvių kilmės vietą registruotis. O Juozapas, kaip žinome, buvo kilęs iš Dovydo namų giminės.

Kelionė, reikia manyti, buvo ilga ir sunki, o ypač su neščia moterim, kuri tada galėjo naudotis tik asilo transportacija. Kelias gana tolimas, apie 100 km vedė per Samarijos aukštumas ir Judėjos uolas. Galvojama, kad tada buvo žiemos metas ir Judėjos aukštumose galėjo būti ir sniego. Žinoma, tikslaus metų laiko niekas nėra nustatęs, tačiau daug davinių rodo, kad buvo ne vasaros laikas.

Taip Izraelio žemė iki šių dienų palikusi tokia magiška su anų laikų dvasia ir

liudijančiais akmenimis bei keliais, kuriais keliavo šventoji šeima. Ir ten vykusiais stebuklais.

Betliejuje galima ir dabar sutikti beduinus, kurie ten ant uolėtų aukštumų gano savo avis, taip kaip ganė prieš 2000 metų. Čia taip pat likusios žymės anų laikų judaus karavanų kelio, kuris jungė Arabiją su Egiptu ir toliau įsijungė į garsųjį Via Maris.

Hebrajų kalboje Betliejus reiškia – duonos namai, o arabų kalboje – mėsos namai. Miestelis vos 8 km. nuo Jeruzalės ir išsistatęs ant aukštumų, su daugybe uoloje iškaltų angų, kuriose žiemos metu laikydavo ir gyvulius. Nors pagal vakarietišką tradiciją sakoma, kad Jėzus gimė tvartelyje, kur buvo laikomi gyvuliai, tačiau manoma, kad jis galėjo gimti ir vienoje iš šių angų ar grotų.

135 metais po Kr. Hadrianas sutriuškinęs antrąjį žydų sukilimą, stengėsi Betliejų kiek galima daugiau suprofanuoti ir čia įvedė romėnų dievų garbinimą. Betliejuje virš buvusios gimimo grotos pastatė meilės ir grožio dievo Adonio šventyklą, kuri ten stovėjusi net du šimtmečius. Tik 313 metais, kada Romos imperijoje buvo paskelbta krikščionybė, kaip oficiali religija, Konstantino motinos Elenos paliepimu šventykla buvo nugriauta ir jos vietoj pastatyta Kristaus gimimo bazilika.

Karalienė Elena Šventoj žemėj tada pastatė ir dar dvi bažnyčias, vieną Alyvų kalne, kitą ant Kalvarijos kalno. Tačiau 529 metais Nabliaus samaritėčiai sukilo ir žiauriai siautėję Betliejuje sunaikino ir Kristaus gimimo bažnyčią. Vėliau imperatorius Justinas ją vėl atstatė, kuri ir šiandien tebestovi.

614 metais Šventąją Žemę užėmė persai ir Šventoj žemėj sunaikino apie 300 bažnyčių ir vienuolynų, tačiau Kristaus gimimo bažnyčia stebuklingu būdu liko nepaliesta. Taip pat kryžiaus karų metu ji išliko sveika, tik jos trijų durų an-

Dainininkai iš Lietuvos Vytautas Šiškauskas (dešinėje) ir Alvydas Blinstubas rodo si viename iš SLA renginių Oak Lawn Hilton viešbutyje prie Chicago.

Ed. Šulaičio nuotr.

gos buvo tiek sumažintos, kad tik žmogus galėtų pro jas įeiti. Mat tuo laiku siautė plėšikai, kurie raiti išiverždavo į bažnyčios vidų ir ten padarydavo daug nuostolio.

Bažnyčios vidus labai dingas ir puošnus. Kiek žemiau viename bažnyčios gale keturkampė grotą, kuri apšviesta 40 ortodoksų stiliaus kabančiom lempom. Centre grindyse didžiulė sidabrinė žvaigždė su lotynišku įrašu: "Hic de Maria Virgine Jesus Christus natus est." Viršų jos kabanti kita žvaigždė, kuri taip pat primena Kristaus gimimą ir Mato evangeliją, kurioje sakoma: "Mes matėme žvaigždę rytuose ir atvykome į jį narhinti."

Tad nors Šventos žemės istorija ir pilna kontrastų bei konfliktų, Nazaretas ir Betliejus krikščioniškam pasauliui lieka dieviškos šviesos šaltiniu. Nors šviesa, kaip gyvybės žadintoja ir palaikytoja buvo garbinama ir primityvių tautų, tačiau tikroji šviesa į pasaulį atėjo su Kristumi, kuri pirmą Kalėdų naktį sužibo Betliejaus tvartelyje. Tad tegul ši šviesa apšviečia ir mūsų tautos kelius teiškklaido tamsumą ir veda į tikrą dvasinį atsinaujinimą.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga

sveikinu Lietuvos išlaisvinimui sekmingai veikusias organizacijas, jų vadovus ir visus geros valios tautiečius. Šiandien Lietuva yra laisva ir pilnateisis Jungtinių Tautų narys, nors prieš jos akis dar stovi eilė sunkių problemų, kurių nugalėjimui reikalingos visų geros valios brolių ir sesių jungtinės pastangos.

Tegul mūsų visų aukščiausias tikslas – demokratinės ir ekonominiai bujojančios Lietuvos atkūrimas – jungia mus tam didžiam uždaviniui.

Anicetas Simutis

Ambasadorius ir Nuolatinis Lietuvos
Atstovas Jungtinėms Tautomis

Mielos lietuvės,
Mieli lietuviai,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu nuoširdžiai sveikinu Lietuvos žmones ir po pasaulį pasklidusius lietuvių, sulaukusius Kristaus gimimo šventės – Kalėdų ir viltingai žengiančius į Naujuosius Metus. Kalėdos – krikščioniškajam pasauliui, taigi ir mums, lietuviams, Taikos ir Ramybės šventė. Teatneša jos ramybę į išeivių namus, tesužydi ji ir pirmuosius žingsnius žengiančioje jaunutėje Nepriklausomoje Lietuvoje. Darna, susipratimas ir susiklausymas telydi mūsų darbus ir tepadeda kurti šviesesnį, turtingesnį ir laimesnį Lietuvos žmonių ir lietuvių išeivių gyvenimą ateinančiais metais.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

Bronius Nainys
PLB valdybos pirmininkas

1992 Kalėdos.

Kūčios Šiaurės pusnynuose

Antanina Varkalaitė – Baltrušienė

Stovi sustingę baltai apkrėsti medžiai mūsų mielame Ažuolyne, o dangus toks mėlynas teikia širdžiai džiaugsmą ir ramybę, už miesto baltos lygumos laukia šv. Kalėdų.

Dėkui mūsų Sąjūdžio žmonėms. Šeimos laisvai galės susiburti prie Kūčių ir Kalėdų stalo, kartu pasvajoti apie Tėvynės ateitį.

Žvelgdama į vakaro dangų, menu 1942-ųjų Kalėdas tolimame Šiaurės Sibiro krašte...

Teko dirbti su keliais keliais lietuviai Jakutijoje. Ma no artimesnės bičiulės, su kuriomis kartu keliavome ir statėme jurtą iš sušalusios žemės luitų, gyveno ir dirbo Krestuose – už dešimties kilometrų. Bendras likimas ir dabar mus stipriai surišo. Jos pakvietė mane Kūčių vakarienei. Labai apsidžiaugiau, kad manęs neužmiršo, neišskyrė.

Iš jakutų pavyko nusipirkti dvi kurapkas, kurias iškepiu ant kvapnių maumedžio anglių, iškepiu keletą paplotėlių ant skardinės statinės, kuri atstojo krosnį, na dar turėjau pasirinkusi vienintelio šiaurės vaisiaus – "maroškę", uogų, panašių į avietes. Jos sugeba užaugti ir nunokti per vieną vasaros mėnesį, kai saulė šviečia dieną ir naktį, šaknis įleidusios į vos atšilusią žemelę.

Dar pavyko nusipirkti du buteliukus valerijono lašų, kuriuos man vaistininkė par davė už tai, kad jai padovanojau dailią siuvinėtą ir mez

ginėliais papuoštą nosinaitę...

Bendradarbiai lietuviai nepatarė man leistis į tolimą kelionę vienai, prognozavo galimą vėtrą, bet mane traukė bendro vargo draugės, o ypač pažadėtasis valerijonas – nelengvai gaunamas raminantis vaistas... Šv. Kalėdos būna poliarinės nakties mėnesiais, kai saulė nepasirodo. Visi laukia vasario – pirmųjų saulės spindulių. Tačiau nebūna labai tamsu, nes dangus giedras, giliai mėlynas, mirguliuoja žvaigždės, o žemę dengia spindintis baltas sniegas. Su savo negausiomis lauktuvėmis leidausi išilgai Janos upės, kuri buvo vienintelis kelias į Krestus.

Dar nenuėjusią nė pusę kelio mane užklupo pūga.

Smarkus vėjas ir gausus sniegas vertė iš kojų, kibo į veidą, lipdė akis. Kelio juostą apdengė sniegas. Pakely – jokio medžio nei namo, į ką būtų galima orientuotis kur eiti. Galingas vėjas maišė sniegą aukštyr ir žemyn, užimdamas kvapą. Iš visų jėgų kovojau su stichija, bet nuovargis traukė žemyn, nors valandėlai atsisėsti.

Nebeištvėriau atsisėdau. Apėmė snaudulys.

Žinojau, kad miegas – prazūtis. Sukaupiau kūno ir dvasios jėgas, išgėriau keletą lašų valerijono ir žengiau pirmyn.

Jau einu ilgai, turėtų būti Krestai, bet dar nesimato kaimelio šviesų. Gal pakly-

dau po to, kai buvau atsisėdusi, patraukiau kita kryptimi? Kur eiti? Viešpatie, apšviesk protą ir duok jėgų, kad beprasmiškai nežūčiau čia, tuose svetimuose pusnynuose. Dar išgėriau kelis lašus valerijono, kuris lyg ir atgaivino mane. Vėlėjau,ėjau kovodama su gamtos galybe. Dar keli lašai to gyvybės eliksyro. Bet staiga atėmiau ranka – juk aš privalau parnešti toms, kurioms paskyriau. Turiu tęsti pažadą. Ir vėl einu. Jaučiu, kaip stingsta veidas, bandau trinti sniegu, o rankos tokios nevikrios. Nejau gi žūsiu čia užpustyta? Ne vieną juk rado užpustytą per poliarinę naktį... Vaikeliai mano, atplėsti nuo manęs! Mama, tėve, gelbėkite, išgirskite mane. Prašykite Apvaizdą pagalbos man šią lemtingą baisią valandą. Visa sustingau stiprios minties ekstazėje. Ir vėl silpnumas, miegas traukė į tą minkštutį, baltą patalą. Pastoviu ir vėl einu, bet ar gera kryptimi – vėl abejojęs. Mano pačios pėdos užneštos sniegu. Staiga išgirstu stiprų šauksmą hej, hej! Matau iš kairės pusės atpuškuoja ilga šunų narta. Apšarmojęs jakutas, kaip ir jo važnyčiojamų 12 šunų, klausia manęs: "Hana barda kis?" – "Kur eini, mergaitė?" Pasakiau, kad į Krestus. Jis ranka parodė visai kitą kryptį. Išlipęs iš gausiai prikrautų rogių, davė ženklą sėstis į jo sėdynę, o pats sakėsi pabėgęs iš apšilimui. Jauku buvo ant išildytų, minkštų kailių. Jis apdengė mano kojas šuns kailiu ir padavė sniego gniūžtę, rodydamas į mano baltą apšalusį veidą.

Pasirodo, buvau gerokai nuklydusi. Jis, pamatęs tolimoje sniegyne judantį tašką, pasuko link manęs ir taip išgelbėjo mane nuo beprasmiškos žūties.

Jakutai ir pūgoje nepaklysta, nors danguje nesimato kelrodžių žvaigždžių nei paukščių tako, jie orientuojasi kelyje. Pamačiau kaimelio žiburius, širdis atitoko. Sudėjusi rankas kaip maldai žemai lenkiau ir dėkojau jam už gerą širdį, už išgelbėjimą, klausiau, kaip atsilyginti. Jis pusiau rusiškai, pusiau jakutiškai pasakė, kad už tokį dalyką nereikia padėkos, sudavęs savo pirštintu kumščiu man per nugarą pasakė: tessergsti tave Dievas.

Bičiulės, manęs nesulaukusios, ką tik buvo susė-

dusios prie Kūčių stalo. Stovėjo ir man padėta skardinė lėkštutė, padaryta visų meistrų meistro Vlodo Masiulio (buvusio diplomato prekybininko). Kaip jos visos apsidžiaugė pamačiusios mane! Apšalusį veidą patepė žuvies taukais, nutraukė veltinius nuo sustirusių kojų, paguldė, apkaišė, pagirdė karšta arbata iš maumedžio spyglių. Po gero pusvalandžio atktau ir laužiau naminių paplotėlių, dalindamosi su visom. Linkėjome vienos kitoms sveikatos, ištvermės ir negėstančios vilties sugrįžti į Tėvynę. Valgėme skanią šiaurės žuvį kurių nestinga galingoje Janos upėje (tai ne Altajaus krašto alkanos, liesos Kūčios dvokiančiame avių tvarte). Čia ant stalo buvo ir žirniai, ir avių kisielius, tradiciniai kūčių traškučiai, kuriuos ant raugalo skaniai pagamino Prapuolienė. Prisiminėme Tėvynę ir savuosius, giedojome kalėdines giesmes apie piemenėlius ir Betliejaus žvaigždę, prašydamos Apvaizdą, kad savo šviesa apšviestų pasaulio galiūnų protus, paliestų jų kietas, rūščias širdis.

Čia jokie medžiai neauga, tik nedideli maumedžiai ir žemučiai berželiai, iš kurių viso ūgio gali tik šluotą surišti. Vietoje eglaitės kampe stovėjo maumedžio viršūnė, papuošta iš storų viksvų pagamintais žaisliukais. Vis lietuvių išmonė.

Apdalinau lauktuvėmis

ir labai pradžiuginau bičiulę, turinčią silpną širdį, dar sutaupytais valerijonais. Labai dėkojo, kad turėjau valios viso neišgerti.

Kaip jauku ir gera man buvo šioj mūsų pačių statytoje jurtoje su storais ledo luitų langais, su apšerkšnijusiomis sienomis iš žemės velėnų ir iki baltumo išskustomis grindimis iš kvapnių maumedžio rąstelių. Ant stalo spindėjo net dvi žuvies taukų "lampardos, kurios žemutėj jurtoj matė mūsų sielvartą ir badą, kurios budėjo prie nusvirusios galvos likimo draugo, kurs sočiai duonos neprivalgė ir nepamatė Lietuvos". Tai tokias cilutes prisiminiau, jas kadaise parašiau, kol dar mūsų nebuvo pasiekę amerikoniški maisto produktai ir žmonės mirė vienas po kito. Da bar jau ir duonos, ir žuvies užtenka, tik laisvės ir Tėvynės trokštame.

Be dainos sunku lietuviui apsieiti, kai susirenka būrin. Ilgesingai žiūrėdamos į Vakarus, užtraukėme: "Leiskit į Tėvynę, leiskit pas savus, ten pradžiugs krūtinė, atgaivins jausmus". Ašarodamos dainavome "Lietuva brangi". Kūčių vakarą užbaigėme giedodamos "Marija, Marija", kad išgelbėtų nuo priešo baisesaus...

Lauke pūga aprimo, danguje suspindo žvaigždės, rodos, ir šiam atšauriam kraštui suteikdamos Kalėdų ramybę.

Antaninos Varkalaitės – Baltrušienės varginga, bet brangi maldaknygė

LIETUVIŲ FONDO KONCERTŲ PYNĖ

Lietuvių fondas kasmet vykdo savo vėjus ir ta proga rengia koncertus. Tų koncertų tikslas nėra tik pinigų sutelkimas, bet tuo būdu fondas yra matomas ir girdimas ir tolimesnėse vietovėse gyvenančių. Taip pat palaikomas tampsnis ryšis su fondo kviestais igaliotiniiais. Kurie, tuo būdu turi galimybės, plačiau savo gyvenvietėse pasireikšti. Fondas visuomet stengiasi surengti aukšto lygio koncertus, tačiau dabar tai darosi vis sunkiau. Nebeturime naujų savų talentų, tai tenka kviestis iš Lietuvos. Marija Remienė, kuri yra šių renginių "spiritus movens", turi susiskambinti su Lietuva su sitarti ir suderinti. Paskui su visų vietovių igaliotiniiais, kad sudarius visą koncertų pynę. Šis koncertų ciklas rengiamas sausio – vasario mėn. Jų atlikimui pakviesti Lietuvos valstybinės operos solistai – sopranas Sigutė Stonytė ir baritonas Arvydas Markauskas. Tenka pažymėti, kad abu solistai yra tremtinių vaikai – gimę ir augę Sibire. Koncertų akompanatorius muz. Alvydas Vasaitis, Chicagos Lietuvių operos dirigentas.

Dabar trumpai susipažinkime su solistais. Apie A. Markauską turiu apšėiai medžiagos, kiek blogiau yra su S. Stonytės biografiniais bruožais. Sigutė Stonytė gimusi 1955 m. Irkutsko rajone. Iš vaikystės turėjo patraukimą dainai, bet rengėsi medicinos profesijai – tačiau likimas pasuko kita linkme. Muzikos studijas pradėjo Klaipėdos aukštesniojoje muzikos mokykloje. Kurią baigus įstojo į Lietuvos Konservatoriją (dabar – Muzikos Akademija). Lietuvos Valstybiniame operos

teatre dainuoja jau aštuntą sezoną. Jos operinį repertuarą sudaro šios operos: Violeta – "Traviatoje", Margarita – "Fauste", Tatjana – "Eugenijus Oneginas", Marzellina – "Fidelio", Cherubino – "Figaro vedybos", Elisabeth – "Tannhaeuser", Abigaille – "Nabucco" ir daug kitų, mums mažiau žinomų operų. Kaip matome, jos operų repertuaras gana platus.

Taip pat ji yra plačiai pasireiškusi ir, kaip koncertinė dainininkė. Su koncertais yra gastroliavusi po Lietuvos miestus. Taip pat yra koncertavusi: Maskvoje, Sankt-Petersburge, Kijeve, Talinne, Rygoje, be to, Lenkijoje, Vokietijoje, Italijoje, Japonijoje. Taip pat koncertavusi ir Amerikoje, Chicagos lietuviams. Yra dalyvavusi cileje muzikinių konkursų. Iš kurių yra pažymėtinas vokalistų konkursas Marylande: "Paskutinis ir pats reikšmingiausias mano laimėjimas buvo 1991 metais, kai man buvo paskirta antroji peremija Pirmame Tarptautiniame Marian Anderson vokalistų konkurse Marylande (JAV). Pirmoji premija nebuvo niekam skirta ir aš esu labai laiminga, kad teko tapti šio konkurso nugalėtoja, nes antroji premija buvo paskirta tik man".

Arvydas Markauskas gimęs 1951 m. Sibire. Jis yra Virgilijaus Norcikos mokinys; jo dainavimo klasę Lietuvos konservatorijoje baigė 1980 m. teatro scenoje grafo Eberbacho vaidmeniu Lortzingo "Brakonieriuje" debiutavo 1979 m. A. Markauskas dainuoja daugelį pagrindinių baritono partijų šiose operose: "Rigoletto", "Don Carlos", "Otello", "Eugenijus Oneginas", "Car-

Solistė (sopranas) Sigutė Stonytė Traviatos operoje Violeta.

men", "Bohema", "Meška", "Pilėnai", "Grażina". 1988 m. A. Markauskas buvo pakviestas parengti Amonasro vaidmenį "Aidoje" tarptautiniam festivaliui Split, Jugoslavijoje, ten dainavo ir Jago partiją. Yra dainavęs Rygos, Minsko ir keliuose Rusijos teatruose. Chicagos Lietuvių operai ir jos lankytojams, jis jau yra gerai žinomas. Kadangi dainavo keliuose operose: 1990 m. Belcore – "Meilės eliksyre",

1991 m. Erdvilį – "Lietuviuose", 1992 m. Jago – "Otello". Paskutiniu metu yra parengęs Nabucco vaidmenį – operoje "Nabucco".

Jų pirmutinis koncertas įvyks Chicagoje sausio 10 d., Bostone sausio 17 d., Los Angeles sausio 24 d., Detrote sausio 31 d. ir Clevelande vasario 7 d. Koncertus organizuoja ir rūpinasi bilietų platinimu tų vietovių Lietuvių Fondo igaliotiniai. J. Žygas

O kada bus Lietuvai atlyginta?

(Atkelta iš 1 psl.)

apčiuopiamą ekonominę reikšmę, bet taip pat ir svarbaus principo pabrėžimą – principo, kad buvome tų kai mynų okupuoti, naikinami. O kadangi buvome okupuoti ir naikinami, tai dabar mums privalo būti sumokėta panašiai, kaip ir kitoms naikinimo aukoms yra mokama.

Ypač šiuo metu apie tas okupacijas pasidarė "ne mada" buvusiems sovietų okupantams kalbėti, nors ir rusai ir lenkai garsiai rėkia apie visokias tautinių mažumų teises jų buvusiuose okupuotose kraštuose. Vėl nesuprantama, Lietuvai žalinga priešingybė: apie sovietų okupaciją nekalbama, tačiau spauda kas savaitę teikia gan klaidingas žinias iš "Israel occupied territory" ir čia nei dėl vykstančių žiaurumų nei dėl "okupacijos" termino naudojimo niekas neprotestuoja, nesipriešina!

Negali būti ginčų, kad 1990 - 1992 laikotarpio Lietuvos valdžia sąmoningai ar nesąmoningai praleido aukšinę (tiksliau: dolerinę) progą, gal net nebesugrąžinamą galimybę tokius ieškinius kelti. Apgailėtina tenka manyti, kad dabar LDDP rankose esanti Lietuvos valdžia ieškos "draugiškesnių" santykių su rusais ir, patys anksčiau sėdėję Maskvos įtaisytose krašto valdymo

vietose, tokių ieškinių Jeltai nui nekels.

Tačiau dar yra Vokietija, kuri moka sąskaitas už nacių nusikaltimus! Kaip matėme, Vokietija net šiandieną daro Lietuvai reikšmingus, milijoninių sumų precedentes: Argi LDDP valdoma Lietuva galės neigti, kad Vokietija buvo Lietuvą okupavusi, kad ją teriojo ir naikino?

Išsivijai ta XI-6 d. Reuterio paskelbta žinia atidaro dar vieną, svarbią galimybę. Žinia dokumentuoja faktą,

kad su Vokietijos valdžia derėjosi ne kokia kita valstybė, bet dvi visuomeninės žydų institucijos! Štai, čia glūdi precedentas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) vadovybei – imtis iniciatyvos ten, į kur V. Landsbergis tinkamai nežiūrėjo ir, reikia manyti, A. Brazauskas nekiš rankų.

Lietuvai nenorint ar negalint reparacijos reikalų judinti, dabartinių žydų organizacijų precedentu vadovaujantis, šį reikalą tinkamai iškelti tektų PLB-ei. PLB-ė čia taptų nepriklausomas nuo Lietuvos valdžios, pasaulinėje plotmėje Lietuvos interesus ginantis veiksnys.

PLB-ei čia būtų rimtas, reikšmingas uždavinys. Čia pat pridėsiu, kad tai didelis, gal net sunkus projektas. Tačiau reikia imtis ir didesnių, Lietuvai reikšmingų uždavinių, nes tie visoki PLB-ės pareiškimai lietuvių spaudai, pasimatymai su Lietuvos pareigūnais, kokios ten būstinės atidarymas Vilniuje ar kas penkmetį surengiami PLB-ės seimai ir t.t. yra daugiau savęs (PLB-ės) žindymas pirštu, bet ne reakcija į laiko keliamas galimybės. Ar PLB-ė ims šį reikalą "už ragų" ar kaip ir kiti bei kitos pracityje – į jį numos ranka? Ar apie jį nors pagalvos, o, pagalvojus, informuos mūsų visuomenę? Nepamirškime, kad PLB-ė lietuviams galėtų ar turėtų būti tas pats, kas yra World Jewish Congress žydams! (1992-XI-29)

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98. **22 SVARAI** mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

Chicagos lietuvių operos dirigentas Alvydas Vasaitis.

*Šv. Kalėdų ir Naujųjų
Metų proga*

*sveikiname mielus Lietuvių
Fondo narius ir visuomenę.
Dėkojame už Jūsų teikiamą
paramą ir pritarimą mūsų
darbams remiant išsivijoje ir
Lietuvoje mums taip svarbų
tautinį išlikimą.*

*Asmeniniame gyvenime
linkime sėkmės ir sveikatos.*

LIETUVIŲ FONDO VADOVYBĖ

O, ŠIRDIE...

Antanas Dundzila

Dirvos konkurse premijuotoji novelė
(Tęsinys iš praėjusio numerio)

– Stengiamės ligonį ne-
laikyti prijungtą prie mašinos
ilgiau, kaip 40 minučių,
– mums kalbėjo chirurgas.
Ilgiau laikant, kyla pavojus,
kad pompos mechanizmas
aptrins, apgadins raudonuo-
sius kraujo rutuliukus...
Šiuo metu paciento tempe-
ratūra artėja prie 36 laipsnių
Celsijaus, kraujo spaudimas
arterijose yra apie 86. Se-
kanti fazė bus temperatūra
sumažinti iki 26, nes reikia
sustabdyti širdies plakimą.
Tai bus vadinamoji hipoter-
mija. Hipotermija ir vais-
tai... Matysite, aš tuoj pra-
dursiu aortą ir įleisiu 50 kū-
binių centimetrų kardiople-
ginio skiedinio, kuris laiki-
nai paralyzuos širdies rau-
menis.

Ir iš tikrųjų, neužilgo ma-
no širdis pradėjo plakti lė-
čiau, ji dabar pulsavo nebe-
reguliariai ir, vieno susi-
traukimo pačiame viduryje,
visiškai sustojo. Aš vos ga-
lėjau savo akimis tikėti!
Mano širdis, suglebusi, gu-
lėjo atidarytoje krūtinės an-
goje. Tiesa, visi kambaryje
girdėjome, kaip dūzgė šir-
dies – plaučių, mašina. Ta
mašina tuo metu buvo mano
širdis! Taip, geležinė širdis,
pilna to žodžio prasme!

Chirurgas operacinėje:

– Temperatūra?

Personalas:

– Dvidešimt penki.

– Kraujo tekėjimas?

– Trys litrai per minutę.

– Laikas?

– Prieš dvi minutes
sustabdyta širdis, valanda ir
53 minutės nuo operacijos
pradžios.

– Gerai, pradėdame su
mamarine! Ir išimkite dar
dvi venas iš kitos kojos,
šiam remontui reikės penkių
takų.

Širdies operacijos iš tik-
rųjų yra mikrooperacijų ka-
tegorijoje, jos yra miniatiū-
rinės, taip viename susirin-
kime mums buvo pasakota.
Kiekvienas širdies chirurgas
operuoja su jam asmeniškai
pritaikytais binokliniais aki-
niais. Jei chirurgas darbuo-
jasi su bent trejeto milimet-
rų diametro vena, tai yra ge-
rai! Tai venai reikia pada-
ryti arterijoje įpjovimą, tą

veną reikia tinkamai įsiū-
ti... Įsiuvęs vieną galą, jis
su instrumentu patikrina, ar
ten, viduje, viskas gerai.
Prieš įsiūdamas antrą galą,
jis į gyslą įleidžia Heparino,
kad joje kraujo likučiai ne-
krešėtų.

– Prašau pasakyti laiką,
– ketvirtą gysla siūdamas,
pasiteiravo chirurgas.

– Dvidešimt dvi minutės
nuo sustabdymo.

– Ačiū, viskas vyksta lai-
ku, – lyg pats sau jis sumur-
mėjo ir, įsiuvęs penktąją,
pradėjo ruošti atjungimą
nuo mašinos.

Jis dar kartą apčiupinėjo
įsiūtą gyslą nugaros pu-
sėje ir iš aortos ištraukė kar-
diopleginiam skysčiui įsta-
tytą adatą. Atidžiai pažiū-
rėjęs į iš aortos besisunkian-
tį kraują, jis nusprendė, kad
siūti tos vietos neverta, kad
sunkimasis pats sustos, įva-
rius į kraują Protaminino
vaistų, kurie neutralizuoja
Heparino veikimą.

"Kas per medicinos gu-
drybės", pagalvojo. "Prieš
pusvalandį jie davė Hepariną,
kad kraujas nekrešėtų; dabar
duoda Protamininą, kad Heparinas
nustotų vei-
kęs!"

– Atrodo, viskas tvarko-
je, – pasakė, kai, pakėlus
paciento temperatūrą, širdis
vėl pati pradėjo plakti. –

Prašau įleisti dar 100 mili-
gramų Protaminino.

Prie stalo į pirmąją vietą
dabar vėl atsistojo reziden-
tas. Jis į krūtinės ląstą
įmontavo tris plastikinius
vamzdelius išsisunkusiam
kraujui ir kitiems kūno
skysčiams išbėgti. Lyg tai
įkopus į aukštą kalną, dabar
visi pradėjo leisti žemyn,
operacinėje truputį atslūgo
įtampa. Tungsteno segtu-
kais susegęs krūtinės kaulą,
įgudusiais judėjais reziden-
tas jau siuvo pjūvio odą.

Kai vėl pamačiau savo
veidą, jis atrodė pilkokas ir
patinęs. Apskritai, pats sau
atrodžiau nekaip. Tačiau
visi fiziologiniai duomenys
buvo teigiami: sustabdytos
širdies nereikėjo atgaivinti
elektros smūgiais, atšildyta
ji pradėjo plakti pati; plaki-
mo ritmas buvo pastovus;

arterijose spaudimas nusi-
stojęs prie 73; širdies skilve-
liuose spaudimas buvo 12 ir
9, o iš laboratorijos ką tik
pranešė, kad kraujo garų
mišinys irgi normalus. Kvė-
puoti man dabar davė gryną
deguonį, o per dešimtį mi-
nučių kraujo sunkimasis iš
širdyje susiūtų kraujagyslių
sumažėjo iki 20 mililitrų.

Ekrane nematėme, bet
chirurgijos atsigavimo kam-
baryje manęs jau laukė dvi
specialiai apmokytos slau-
gės, biomedikas ir visokia
aparatura. Ta suglebusi
žmogysta, su visur sukaišio-
tais vamzdziais ir vamzde-
liais, prijungta prie aparatų,
man atrodė visai svetima.

Ir tik dabar pats pajutau,
kad sėdžiu sunėręs rankas
ant krūtinės. Taip pat su-
vokiau, kad mano dešinioji
plaštaka aiškiai jaučia šir-
dies plakimą. Man rodėsi,
kad širdis dabar plakė leng-
va riste, ritmingai, su pa-
sitikėjimu. Ak, tu, širdie,
mano širdie! Tą dieną tu
apie pusvalandį buvai su-
stabdyta. Tokios atostogos
žmonių širdims pasitaiko
labai retai.

– Taigi, matėte reikšmin-
giausius operacijos momen-
tus, – kalbėjo chirurgas, vėl
įjungus šveisas. – Net visiškai
išpjauta ir padėta ant la-
boratorijos stalo, širdis dar
kurį laiką plaka viena sau.
O mes, kaip į erdves sateli-
tus sutaisyti išskridę astro-
nautai, ją sustabdome, sure-
montuojame ir vėl atgaivi-
name. Tai tiek apie pačią
operaciją... O dabar man
malonu pranešti, kad su mu-
mis yra ir jūsų visų ekrane
matytas pacientas. Jis mie-
lai jums atsakys į klausimus.
Prašau klausiti!

Pirmas klausimas buvo
bendro pobūdžio, sakyčiau,
labai žemiškas:

– Kas jums, kaip ligo-
niui, atrodė reikšmingo ar
netikėto, tokią operaciją iš-
gyvenus?

– Kai tik atgavau sąmo-
nę, o taip pat ir vėliau, bu-
vau labai nustebejęs, nes vi-
siškai nejutau chirurgijos
padarinių skausmo. Man tai
buvo pati didžiausia, labai
maloni staigmena. Šiandien
ninaiai anestezijos ir nuo

skausmo vaistai daro stebuk-
lus!

Chirurgas šypsojosi:

– Krūtinės lastoje, širdy-
je nėra plačiai išsivysčiusio
nervų tinklo. Ligonį labiau
skauda, pjūvis ilgiau
gyja, prapjovus pilvo raume-
nis, o ne krūtinės ląstą. Kau-
lą susegi, užsiuvi ir niekas
ten neslankioja, netempia
aukštyn, žemyn, į šonus...
Daugiau klausimų, prašau!

Staiga mano lova su vi-
sais instrumentais smuk-
telėjo žemyn. Aš jau norėjau
griebtis už lovos užtvarelių,
bet nikaip negalėjau pakel-
ti rankų. Tos mano rankos
buvo bejėgės, be jausmo, vi-
sai nekilo. Tiesa, tuo metu
dar man ir protas sakė, kad
reikia laikytis ramiai, atsar-
giai, nesiblaškyti, nes į gys-
las buvo prikaišiota visokių
adatų, vamzdelių.

Kai mano lova vėl keisto
kai susiūbavo, atvėriau akis.
Lyg pradėjo švisti, grįžo są-
monė. Susigaudžiau, kad
sėdžiu lėktuve, kad skrenda-
me. Matyt, pataikėme į oro
duobę ar verpetą, o aš bu-
vau užsnūdęs ir spėjau net
savo paties operaciją susap-
nuoti. Buvo keista, nes visą
operaciją mačiau labai aiš-
kiai. Tik dabar, pabudus,
operacijos detalės dideliu
greičiu tolo nuo manęs.
Tuo metu būčiau negalėjęs
pasakyti, kiek miligramų
Protaminino chirurgas dar
liepė man sulcisti.

Kartu manyje budo ir
džiaugsmo pilna nuotaika.
Aš jau aiškiai žinojau, kad
nebesapnuoju: šalia manęs
sėdėjo Elena.

– Turbūt, ka nors sapna-
vai, nes ranka mojavo ore.

– Buvau užsnūdęs, bet
spėjau savo operaciją susap-
nuoti, – kiek suglumęs at-
sakiau. – Kalbėti negalėjau,
nes į gerkle buvo įstatytas
vamzdelis. Slaugė sakė,
kad rašyčiau ore pirštu.
Man rūpėjo paklausti, kiek
tų apėnamųjų takų jie su-
dėjo... O ar smarkiai moja-
vau?

– Kaip lėtą melodiją di-
riguojantis dirigentas, – ji
šypsojosi. – Ar sapnuojant
nebuvo baisu operuoti, ne-
skaudėjo?

– Nebaisu ir neskaudėjo.
Tik sapne iš tavęs to laiško
negavau, – dabar jau leido-
mės į juokavimą. – Reiks
gal dar antru kartu numig-
ti...

– Gali miegoti, dar trys
valandos skridimo. O jei
vėl operaciją sapnuosi, tai
būtinai jiems pasakyk, kad
mane įleistų tave lankyti!

– Būtinai pasakysiu,
širdie!

Pagaliau mudu skridome
kartu, vienas šalia kito sė-
dėdami.

"O, širdie, širdie!" – pil-
na krūtine giliai atsikvėpęs,
mintyse pakartojau.

(Pabaiga)

1992-VII-13

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų

*proga sveikiname draugus ir
pažįstamus o taip pat DIRVOS
vadovybę ir bendradarbius su
šeimomis.*

*Genovaitė ir Kazys
Trečiokai*

*Nuotaikingų Švenčių ir palaima
gausių Naujųjų Metų linki visiems
Lietuvių Bendruomenės darbų
rėmėjams ir talininkams!*

*JAV LB Clevelando
Apylinkės Valdyba*

DĖDĖ RAŠO IŠ LIETUVOS

Algirdas Budreckis

(Nežiūrint, kad Lietuva "laisva", neminėsiu dėdės tikro vardo dėl aiškių priežasčių. Jis gyvena Kauno rajone. Susilaukė 83 metus amžiaus. Turi dvi dukras, anūkus ir net proanūkę. Smetonos laikais jis buvo kairių pažiūrų "bruzdelninkas", pokarinėje LTSR tapo tautininku. Dalyvavo Persitvarkymo Sąjūdyje nuo pat pradžios. Iš profesijos buvo buhalteris, bet tapgi turi poeto gyslelę. Amžinai skaito. Jo laišakai visuomet būdavo įžvalgūs. Dirvos skaitytojams perduodu jo paskutinius įspūdžius apie dabartinę Lietuvą. Tikiuos, kad iš dalies atsakys į klausimą, kas atsitiko per Lietuvos seimo rinkimus šį rudenį.)

Dėdės pirmas laiškas, data 1992.XI.27.

Motto: "Anuo metu mūsų vicepremjeras ponas Lubys tarė, kad nesvarbu kokia katė ar balta, ar juoda – svarbu, kad ji gaudytų pelės". Tai buvo rimta pasta ba parlamente.

Mieli bičiuliai!

Mūsų politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo pirmasis veiksmas tame mūsų absurdo teatre baigtas. Uždanga nuleista ir kaip visuose teatruose pradėjome nuo foje, kur matėsi kryžių-rūpintojėlių ir atskirų žmonių sodybų siluetai. Tai meilės, vilties ir sėslumo vizija. Tai tautos apoteozė, o jau avanscenoje kioskininkų ir grytelininkų neryškūs vaizdai.

Ilgai mesėjome nuo baudžiavos, per trumpus nepriklausomybės metus, per krūvinąjį hitlerizmą, per paranojišką stalinizmą, per Vingio parką ir Baltijos kelią kol priėjome 1990 metų kovą 11 d.

Čia ir prasidėjo absurdo teatras. Mes niekas nežinojome, kas darėsi toje politinėje parlamento virtuvėje ir koks viralas mums visiems buvo gaminamas. Vieniems buvo per mažai druskos, o kitiems per daug cukraus, o man tiesiog neskanu. Pasirodo, kad ir to viralo ne užtenka ir lovys trumpas, o tų paršų daug ir prasidėjo kriuksėjimas ir stumdymas.

Mūsų deputatai – aktoriai pasidalino į kairią ir į dešinę. O kaip juos atskirti? Vieni valgė dešinę ranka, o spyrė kairia koja, o kiti valgė kairia ranka, o spyrė dešinę koja. Kurie čia kairieji ir kurie dešinieji sunku suprasti, juolab, kad per 50 metų dauguma jų buvo pionieriai, komjaunuoliai, komunistai ar marksizmo apologetikai, o jų mentalitetas beveik vienodas.

Toks pasiskirstymas buvo gana sudėtingas ir todėl geriau pasivadino vieni ultra-patriotai, o kiti komunistai ir liaudies išdavikai. Prie tos grupės buvo priskirti ir ponai Bobeliai, Adamkus, Lozoraitis ir visi kitaip manantieji ir nuosaikieji ir net tėvas Stanislovas – kunigas jėzuitas iš Paberžės

buvo pavadintas komunistu. Taigi deputatų tarpe prasidėjo politiniai disputai. Jei kas nors pavadins fašistu tai į snukį, tai tau tuoj atsikirs, kad ir anas buvo komunistu, o be to, ir dabar pas jo žmoną po kairiuoju p---- yra karpų ir t.t. ir t.t. Svarbiausia, kad tokie disputai vedami tautos vardu. Tame absurdo teatre mažai buvo kompetetingų deputatų, o daugiau tai aktoriai – politikai (dėdė turėjo mintyje, kaip mes sakome politikieriai – A.B.). Bolševikai per 3 metus suardė mūsų ūkį ir sugriovė mūsų sodybas, o mes patys nesugebėjome jau per kelis mėnesius sugriauti tą, ką prigyveno mūsų žemdirbiai per 50 metų. Mes griovėme pagal bolševikinį lozungą: plėšk kas priplėšta (grab nagrabennoe) ir užmiršo principą "step by step". Tai jau ne žemės agrarinė reforma, o tikra maoistinė revoliucija.

Čia jau visi pakėlė protesto balsą ir įvyko rinkimai jau į naują seimą ir dabar turime tai ką uždirdė. Dar romėnų filosofas Seneka sakė, kad tautos balsas – tai Dievo balsas. Nežinau, nežinau ar tas balsas bus išklausytas. Dabar kada tame absurdo teatre po pirmojo veiksmo uždanga nuleista, tai teatre užkulisuose prasideda darbas. Nieks nežino pagal kokį scenarijų bus parodytas II-tas veiksmas ir kokie virėjai gamins mums visiems pagal naują receptūrą viralą tik norėtusi, kad atsimintų Tumo-Vaižganto žodžius, kad ir jis "svolochius", bet jis lietuvis ir todėl reikia rasti bendrą ir protinę kalbą.

Daug laiko ir daug bro-mo reikėjo išgerti sėdint prie televizijos ekrano ir žiūrėti blogų aktorių vaidybą. Tai mano tokie įspūdžiai po pirmojo veiksmo absurdo teatro.

(Kaip skaitytojas mato, dėdės įspūdžiai dėl Nepriklausomos Lietuvos "pirmo etapo" yra pilni vitriolio. Antras laiškas, nors atrodo ne tą pačią dieną parašytas irgi daug nusako apie dabartinę Lietuvą.)

Dėdės antras laiškas, data 1992.XI.27.

Miel.....!

Jau seniai kam nors rašiau. Tu suprask, kad tokioje moralinėje, tiesiog stresoje būklėje, dabar visi mes čia gyvename, kad be bro-mo tiesiog negaliu.

Laikas bėga ir jėgos senka, o čia buitiniai, kasdieniniai reikalai lipa ant kulnų. Visoj Lietuvoj šalta, visoj Lietuvoj nėra karšto vandens, visoj Lietuvoj eilės iš eilių prie parduotuvių, prie įstaigų, prie valdininkų – biurokratų stalų.

Nežiūrint, kad mano mėn. pensija 14 dolerių, aš vis dėlto geriau gyvenu negu daugelis mano tautiečių. Aš turiu beveik metams malonų ir anglių, aš užsiauginau daržovių ir bulvių, aš turiu pakankamai vaisių net iki vasaros ir nepriklausau prie jokių centrinių tiekimų, o skudurų ir avalynių mums užteks iki finišo, bet man rūpi ir mano "valstybė", mano šeima ir mano artimieji. Mes su tavim mažai pasišnekėjome ir aš dar galvoju apie

Žmonės pasidarė labai pikti, labai pavydūs, labai grubūs ir niekur nesigirdi "Thank you", o greičiau "bliad" ir t.t. Mano mergaitės dirba ir laukia, kada bus bedarbės. Perspektyvos visoms čia nepalankios – bus bedarbės. (Dėdė kartoja nepalankumą – A.B.).

Pas vieną šiltą butą, pas kitą šaltą. Karšto vandens niekur nėra ir "šauerį" eina atlikti pas mane... Gyvename šiek tiek "amerikoniškai". Mažai vartojame druskos ir mažai vartojame cukraus. Mažai vartojame ir riebalų. Aš suprantu, kad tai pereinamasis periodas ir labai tikiu, kad mano vaikams bus geriau ir šviesiau gyventi. Visi jau turi išsipirkę nuosavus butus ir dar paveldės mano ūkį (maždaug 16.000 kv. pėdų AB). Tik aš stebiuos iš kur dabar pas mus atsirado tiek daug milionierių. Dirbti mes buvome atpratę, o vogti matyt dar neužmiršome.

Lietuviai visuomet buvo sėslūs, o dabar pasidarė "turistai". Jų dabar pilna važinėjančių į Turkiją, Indoneziją, Arabų Emyratus, po visa Europą ir visur "pirk – parduok". Miestuose pilna kioskų su įvairiausiais pasiūlymais – čia ir kava ir bananai ir kompiuteriai ir visokie snykeriai, džynsai, konjakai, bet tai tik mūsų kiamams, milionieriams. O jų priviso jau daug. Gal ir gerai, bet man tai ne prie širdies.

Žinau, kad kelio atgal nėra ir reikia mums greičiau eiti prie civilizuoto pasaulio, tačiau labai dažnai aš jaučiu tokią nostalgiją tiems laikams kada nežinomi buvo kompiuteriai nei visokie džynsai bei snykeriai ir net

Brangiai motinai

A.A.

STELAI GREIČIUVIENEI

mirus, dukrą REGINĄ BRAZAITIENĘ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia jos vadovauto bažnytinio choro nariai su šeimomis.

J.A. ir B. Kazėnai

A. ir M. Liutkai

D. Širvaitienė

S. Radzevičiūtė

A. ir V. Čečiai

G. ir A. Karsokai

E. ir R. Bridžiai

E. ir J. Garniai

D. Mikoliūnienė

A.A.

MARIJAI VIDRINSKIENEI

iškeliavus Amžinybėn Jos dukrą EMĄ ir žentą VINČĄ DOVYDAIČIUS bei kitus gimines ir artimuosius giliai užjaučiu

Rūta Sakienė

MASKVOS LIETUVIAI MINĖJO KARIUOMENĖS ŠVENTĘ

Lapkričio 22 d., vidurdienį, į didžiąją Lietuvos Respublikos ambasados salę, papuoštą trispalvėmis, istoriniais paveikslais ir nuotraukomis iš lietuvių tautos kovų už laisvę ir nepriklausomybę, pažymėti istorinę datą – lapkričio 23-čią – Lietuvos kariuomenės įkūrimo dieną susirinko Maskvos lietuviai.

1918 metų lapkričio 23 dieną Lietuvos Vyriausybė pasirašė įsakymą įkurti I-ąjį pėstininkų pulką, padarydama pradžią Nepriklausomos Lietuvos kariuomenei. Šią dieną lietuvių tauta ir švenčia, kaip savo Nepriklausomos valstybės ginkluotųjų pajėgų šventę. Apie nuolatinių kovų, pergalų ir netekčių kelią tautiečiams pasakojo Maskvos lietuvių kultūros bendrijos pimininko pavaduotojas Klemas Jorudas.

Įspūdžiais iš susitikimų su iškiliais Lietuvos kariuomenės vadovaujančiais karininkais pasidalino Jonas Daunys, Algis Užsienis ir kiti.

televizijos aparatai. Užteko mums darbo savo sodybose, užteko knygų, kurias branginame ir po kelis kartus skaitydavome. Na, bet tiek to, man nostalgija tų laikų paliko, o pilygin reikia eiti, tik gaila, kad negalime visi susėsti prie bendro kūčių stalo... Dėdė...

Su kuriamuosios Nepriklausomos Lietuvos Respublikos kariuomenės uždaviniais ir tikslais šventės dalyvius supažindino Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos atstovas prie Ambasados Kęstutis Kuckailis. Jos tikslas – stovėti Lietuvos Nepriklausomybės ir taikos sargyboje, kaip pažymėjo kalbėtojas.

Lietuvos Respublikos Ambasados Maskvoje darbuotojų vardu tautiečius pasveikino Robertas Virbickas – Lietuvos didvyrių žygiai įkvėpia mus dideliems darbams – šiais žodžiais baigė savo sveikinimą.

Minėjimo dalyviai apžiūrėjo ambasadoje eksponuojamą maskviečių gediminaičių dailės parodą, kurią numatoma po kurio laiko parodyti ir Lietuvoje.

Kazys Kedaitis

KONTEINERIAI

Į LIETUVĄ siunčiami KAS SAVAITĘ per TRANSPAK firmą.

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš 100 svarų.

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai vežkite – PAK MAIL (Rūta Degutienė) 28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092 216-943-4662

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

RUSIJOS KONGRESAS NEPATVIRTINO PIRMININKO

(Atkelta iš 1 psl.)

kad Borisas Jelcinas nesu-
pranta, kaip jo veiksmai nei-
giamai paveikė paties auto-
ritetą ir pridūrė, kad refe-
rendumo skelbimas galėjo
mirtinai sužeisti trapią Ru-
sijos federaciją. Ponas
Chasbulotovas pridūrė, kad
toks referendumas privestų
prie Rusijos desintegracijos.

Borisui Jelcinui svarbiau-
sia turėti tvirtą ranką ekono-
mikoje, kuri yra pagrindinė
reformos procese. Todėl Y.
Gaidaro neišrinkimas Mi-
nistru pirmininku, didelis
smūgis asmeniškai B. Jelci-
nui, nors viešai nebuvo jo-
kios jo reakcijos. Norėda-
mas Y. Gaidaro patvirtinimo
B. Jelcinas pasiūlė Kon-
gresui spręsti, kas turi užimti
užsienio reikalų, gyny-
bos, saugumo ir vidaus rei-
kalų ministrų postus. Toks
pasiūlymas labai nepatiko
Boriso Jelcino rėmėjams,
nors, daugumos nuomone,
šio kompromiso jis griežėsi
manydamas, kad turės įta-
kos Y. Gaidaro rinkimų re-
zultatams. Pats Y. Gaidaras
nenušalinė, nes priešini-
kai laimėjo nedidele persva-
ra (už balsavo 467, prieš
486 deputatai), tačiau rin-
kimų rezultatai lems ekono-
minių reformų vykdymo
sustabdymą.

Kongresas priešinosi lais-
vos rinkos ekonomikai nuo
pat paskelbimo pradžios,
kiekvienos sesijos metu vis
arčiau ir arčiau. Borisui Jel-
cinui tą "aparatchikų" pasi-
priešinimą vis pavykdavo
atremti. Tačiau ekonomikai
blogėjant, Kongresas darėsi
vis nesukalbamesnis. Šioje
sesijoje Kongresui pritrūko
vos kelių balsų, kad 2/3 pa-
keistų konstituciją taip, kad
Prezidento valdžia būtų la-
bai apribota.

Ministro pirmininko as-
menybė, o ypač jo ekono-

minė programa, svarbi ir
Lietuvai, kuri turi ir turės
ekonominius ryšius su Ry-
tais.

Borisas Jelcinas atsisakė
Y. Gaidaro kandidatūros
Ministro pirmininko rinkim-
uose. Tą padaryti jį pri-
vertė Kongresas, kuris iš-
rinktas dar gyvuojant Soviet-
tų Sąjungai ir gausiai atsto-
vaujamas "aparatchikų". Va-
karų biznierių nuomone, šis
B. Jelcino atsisakymas turi
daugiau politinį negu ekono-
minį atspalvį. Bus svarbu
ar prezidentas sugebės įtai-
goti naują premjerą. Ti-
kimasi, kad Y. Gaidaro po-
litika bus tęsiama ir be jo.

Bostono bankininkas S.
Yordan pareiškė, kad priva-
tizacijos programa nenu-
kentės, nes ji sudaryta pagal
žmonių norus, o ne pagal
valdžios parėdimus ir gali-
mas tik jos vykdymo sulė-
tėjimas.

Kongresas ministru pir-
mininku išrinko Viktorą
Černomyrdiną. Y. Gaidaras
pareiškė, kad jis respektuoja
Ministrų pirmininką tačiau
jo ekonominės programos
prioritetinės kryptys bus ki-
tokios. Y. Gaidaru senieji
aparatchikai labiausiai nepa-
sitikėjo dėl to, kad jis norėjo
pakeisti centralizuotą mili-
taristinę ekonomiką.

V. Černomyrdinas pasi-
žadėjo reformuoti ekono-
miką, tačiau nepalikti alkanų
žmonių. Jo nuomone, Rusi-
ja, turėdama tiek žemės tur-
tų ir tokią stiprią infrastruk-
tūrą, negali likti mažų pirk-
lių kraštu ir jokia ekono-
minė reforma neveiks, jei bus
sunaikinta pramonė. Opo-
zicijai labiausiai patiko
premjero pažadai subsidi-
juoti pramonę ir galimybės
ją kontroliuoti.

Lietuvos ambasados ir JAV LB Krašto valdybos suorganizuotoje konferencijoje humanitarinės paramos Lietuvai teikimo reikalais, amb. St. Lozoraitis vadovauja simpoziumui aptarusiam efektingesnės paramos išvystymą. Iš k. į d. Mercy-Lift vicepirm. Jurgis Lendraitis, LB Krašto valdybos vicepirm. dr. Vitolis Vengris, LB Visuom. rkl. tarybos pirm. Algimantas Gečys, amb. Lozoraitis, A.P.P.L.E. bendrijos gen. direkt. Vaiva Vebraitė, Howard univ. medicininės aparatūros skyriaus virš. Alfredas Jakniūnas, ir U.S. Baltic fundacijos prez. Linas Kojelis.

Br. Čikoto nuotr.

AUSTI IŠDIRBINIAI IŠ PANEVĖŽIO Kviečia įsijungti į veiklą

Panevėžyje jau kuris lai-
kas veikia akcinė bendrovė
"Tulpė", kuri gamina mar-
gaspalves lovatieses, stal-
tieses, rankšluosčius, serve-
tėles, juostas, kilimėlius, Ji
taip pat gamina ir trikotažo
asortimentą, moteriškus, vy-
riškus, vaikiškus rūbus, kos-
tiumėlius, sukneles, lieme-
nes, kepure, šalikus. "Tul-
pės" trikotažas madingas,
gražus, papuoštas siuvinė-
jimu. Jis mezgiamas iš vil-
nonių ir pusvilnoninių siūlų.

Labai mėgiami "Tulpės"
dailieji siuviniai. Patalynės
komplektai, staltiesės,

serve-tėlės gaminamos iš
lininio ir medvilninio
audinio, jos dai liai
išsiuvinėtos. "Tulpės"
audiniai eksponuojami paro-
dose, vykstančiose ne tik
Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Ši akcinė bendrovė kvie-
čia užsienio investitorius,
mūsų tautiečius bendradar-
biavimui. Bendrovei gali-
ma siūlyti žaliavas ir įren-
gimus trikotažo gamybai, įre-
ngimus siuvinėtų gaminių
gamybai.

Taigi yra gera proga ir
užsienio lietuviams įsijungti
į šios bendrovės veiklą.

Ypatingai žinant, kad šios
bendrovės gaminiai labai
mėgstami užsienyje ir turi
didelį pareikalavimą.

Šios bendrovės adresas –
Beržų 44, 5319 Panevėžys,
Lietuva. Tuo adresu galima
užsisakyti įvairiausių gami-
nių, palyginus, pigiomis kai-
nomis, o taip pat ir pasiūlyti
savo norą bendradarbiavi-
mui.

E.Š.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

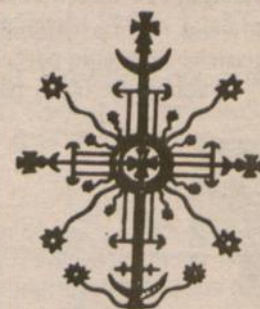
Washingtonė įvykusioje konferencijoje humanitarinės paramos Lietuvai reikalu kalba Rūta Virkutyte, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėja. Iš k. į d. Caritas pirm. Julija Saulienė, BALFo Centro valdybos pirm. Marija Rudienė, JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė, R. Virkutyte, ir Evangelikų liuteronų vyskupas lietuviams išeiviams Hansas Dumpys.

Br. Čikoto nuotr.

Bostono Lituanistinėje mokykloje Teatro Dienoje pasirodo darželio mokiniai ir mokytoja Danutė Kazakaitienė, gavę I vietą mažųjų grupėje. 1992, spalio 31

L. Žiaugrienės nuotr.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

LIETUVOS KREPŠININKAI IR KREPŠININKĖS AMERIKOJE

Apkaltintos ne tos lietuvaitės

Lapkričio mėnesio antroje pusėje Ameriką buvo užplūdę Lietuvos krepšinio atstovai – čia viešėjo 4 komandos: Vilniaus "Statyba", Kauno "Žalgiris" (vyrai) ir Lietuvos moterų rinktinė (pagrinde – Vilniaus "Telekomas") ir Kauno "Lit-Polinter" (moterys).

Apie "Žalgirio" krepšininkų pasirodymą prie Chicago ir kai kuriuos rezultatus kitur jau rašėme anksčiau. Tiek "Žalgiris", o ypačingai "Statyba" čia paliko gana blankų vaizdą, nes komandų eilėse nebuvo stipriųjų krepšininkų, kurie žaidžia užsienio klubuose. Aišku, sunku iš tokių vienetų reikalauti gerų pasekmių, tačiau kyla klausimas, kuris priverčia galvoti – ar su tokiais žaliais žaidėjais iš viso reikia leisti Amerikon. Žinoma, kiti teigia, kad čia per dvi savaites jie gali išmokyti amerikiečių krepšinio meno, nors tas labai abejotina. Ypatingai daroma žala, kada amerikiečiai, norėdami sutraukti daugiau žiūrovų, pradeda reklamuoti tas silpnas komandas kaip Lietuvos rinktinę. Čia, žinoma, nėra Lietuvos krepšininkų kaltė, tačiau Lietuvos propagandai tai nepatarnauja.

Tačiau Lietuvos krepšinio prestižą aikštelėse apgynė Lietuvos moterų rinktinė, kuri, kiek žinome, nepralaimėjo nė vienų rungtynių. Jos įveikė Drexel universitetą 70-59, Rice universitetą 94-51, New Mexico State 103-63, Las Vegas UNLV 71-67 ir kitas komandas.

Kadangi lapkričio 26 d. jos turėjo Poznanėje, Lenkijoje žaisti Europos taurės rungtynes (Lenkai nesutiko šias rungtynes atidėti), lietuvaitės negalėjo spėti sužaisti dar dviejų numatytų rungtynių Amerikoje (prieš Texas

Tech ir Fordhamo universitetus) ir lapkričio 23 d. išskrido į Lenkiją. Lėktuvams vėluojant, lietuvaitės Poznamėn, galima sakyti, suspėjo vos tik prieš pat rungtynių pradžią ir žaisdamos be jokio poilsio turėjo pralaimėti didoku rezultatu (65-88). Daugiausia taškų čia pelnė J. Štreimikytė, (19), N. Dambrauskaitė (18) ir K. Kalesinskaitė (17).

Ši Lietuvos komanda padarė tikrai gražią propagandą Lietuvai krepšinio gimtinėje. Gavome iškarpų iš jų rungtynių prieš New Mexico State universitetą Las Cruces miesto Pan American centro stadijone. Ši susitikimą aprašęs Las Cruces "Sun-News" dienraščio korespondentas labai šiltai atžymėjo lietuvaites, pabrėždamas, kad jos visais atžvilgiais pralenkė amerikietes studentes. Dienraštis sporto skyriuje įdėjo taip pat ir vieną nuotrauką iš rungtynių, o laikraščio pilname puslapyje patalpino fotografiją, kurioje matomi lietuviai sveikinantieji krepšininkes iš Lietuvos. Čia tų sveikintojų tarpe atpažįstama Elena Andriulienė, kurios vyras, kaip rašoma, yra buvęs 1939 m. Europos čempionų – Lietuvos rinktinės narys. (Beje, šias iškarpas atsiuntė tos vietovės gyventojas V. Dovydaitis).

Jeigu Lietuvos krepšinio rinktinė padarė teigiamą propagandą Lietuvai ir lietuviams, tai Kauno krepšininkės iškrėtė šposą ir labiau pagarsėjo – teisme. Apie šios ciliinės Kauno komandos krepšininkų pasirodymus krepšinio aikštelėse mažai turime žinių, tik skaitėme, kad jos pralaimėjo Lehigh, PA universiteto komandai 75-77. Vargu ar jos pasiekė ryškesnių pergalių.

Tačiau jos buvo pagar-

Kazys Bradūnas (dešinėje) praėjusią vasarą Vilniuje susitinka su poetu Bernardu Brazdžioniu. Viduryje stovi Kazimiera Bradūnienė. Neseniai iš Vilniaus atėjo žinia, kad jam atiteko 1992 m. Lietuvos Nacionalinė premija už literatūrą. Kaip žinome, Brazdžionis buvo paskutinis laisvos Lietuvos panašios premijos (ji vadinta Valstybine) laimėtojas.

sintos už vagiliavimą krautuvėje. O apie tai rašė ir daugiausia skaitytojų turintis Amerikos dienraštis "U.S.A. Today". Čia buvo pažymėta, jog iš vieno apsipirkimo centro penkios krepšininkės bandė išsinešti įvairių rūbų už 550 dolerių. Jos buvo sugautos ir kiekviena turėjo sumokėti 93.50 dol. baudą. Įdomu, kad daugiau sia pavogti norėjusi geriausia taškų medžiotoja minėtoje rungtynėse: ji imetė 19 taškų ir norėjo išnešti rūbų už 147 dol.

Nereikia aiškinti, kad šios merginos Lietuvai ir lietuviams padarė "meškos patarnavimą", nors apie jas spauda rašė ir lietuvių vardą minėjo.

Tačiau žurnalistinė prasme nemažesnį skandalą padarė "Draugo" dienraštis, kuriame (gruodžio 4 d. laidoje) rašoma: "Lapkričio mėnesį JAV-se su universitetų komandomis rungtynės ir Lietuvos moterų krepšinio rinktinė. Džiaugėmės, kai jos sėkmingai skynė pergales, ir buvom nustebinti, kai jos, likus dar dvejoms rungtynėms, staiga išvyko namo. Šią savaitę mūsų pasididžiavimą lietuvaitėmis lyg lediniu vandeniu užgesino JAV laikraščiuose pasirodžiusios žinios apie negarbingą jų viešnagės finalą, ir tai ne krepšinio aikštėje, bet drabu-

žių parduotuvėje ir teisme..."

Taigi čia kaltinama Lietuvos moterų krepšinio rinktinė, kuri garbingai žaidė, laimėjo ir nevogė nieko. Šios komandos žaidėjos net iš JAV buvo išvykusios, kuomet ši vagystė įvyko. O tai įvykdė, kaip jau minėjome, Kauno "Lit-Polinter" komandos žaidėjos.

Aš manau, jog Lietuvos moterų krepšinio rinktinės žaidėjos supras, kad išeivių spaudoje daugumoje dirba neprofesionalai žurnalistai, kurie ne visi turi atsakomybės jausmą.

Čia dar norisi pridėti, kad "Lit-Polinter" firma, kuri sponsoravo kauniečių krepšininkų komandą, atsisakė toliau remti šį vienetą, o Lietuvos krepšinio federacija nusikaltusias krepšininkes diskvalifikavo net dviejoms metams. Dėl to, yra galimybė, kad ši krepšinio komanda iširs, tačiau tai buvo logiškas ir būtinas sprendimas, norint kad panašūs įvykiai ateityje nepasikartotų. Gerai, kad Lietuvos krepšinio vadovybė reagavo greitai ir sumaniai.

ED. ŠULAITIS

PARENGIMAI

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 25 d. Kalėdiniai jaunimo šokiai. Rengia Clev. LSK Žaibas Lietuvių Namuose. Šokiams gros "The Locals", pradžia 7:00 v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v.

1993 M.

• VASARIO 7 d. Lietuvių Fondo Koncertas Dievo Motinos auditorijoje. Programą išpildys: Sigutė Stonytė sopranas, Arvydas Markauskas baritonas, akomponuoja Alvydas Vasaitis.

• VASARIO 14 d., sekmadienį, 4 val.p.p. Vasario 16-osios minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti parengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 20-21 d.d. Metinė ateitininkų šeimos šventė.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinėlės" 40 metų KONCERTAS

• BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30

• LIEPOS 18 D. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

Gruodžio 5-6 d. Clevelande lankėsi JAV Švietimo Tarybos pirmininkė Regina Kučienė. Ji apžiūrėjo ir Dievo Motinos parapijos knygyną, vadovaujamą A. Mackevičiaus.

Iš kairės A. Mackevičius, M. Lenkauskienė, R. Kučienė ir kun. G. Kijauskas, S.J.

V. Bacevičiaus nuotr.

*Daug laimės ir džiaugsmo ne tik per
Šv. Kalėdas bet ir per visus ateinančius Metus
savo draugams ir pažįstamiems linki*

*Elena ir Vytautas
California Vidugiriai*

*Sveikiname visus gimines, draugus ir
pažįstamus čia ir Tėvynėje, linkime Kristaus
Palaimos Kalėdų ir viltingų Naujųjų Metų*

*Dana ir Stasys Čipkai,
Loreta-Čipkutė, Raimondas ir Monika Dubray
Jonas, Connie, Nikolas ir Gintarė Čipkai*

SUSIJUSKITE – NEMOKĖSIT PABAUDŲ.

Iki šiol Ohio valstijos automobilių vairuotojai nebojo diržų sujuosimo įstatymo (seat belt law). Ši rudenį Ohio įstatymdaviai pagriežtino tą įstatymą ir padidino pabaudas. Nuo 1992 m. lapkričio 12 d. ne tik vairuotojas, bet ir visi jo automobilyje važiuojantieji privalo susijuosti saugumo diržus. Asmenys, apkaltinti nesusijuosę saugumo diržus automobilyje, mokės pabaudas: \$25 vairuotojas ir po \$15 jo keleiviai. Be to, reikės mokėti ir teismo išlaidas. Pavyzdžiui, keturi asmenys automobilyje sustabdyti gatvėje, apart pabaudos už eismo taisyklių laužymą, jei nebus susijuosę saugomo diržais – bus nubausti iki \$158. Vienos šeimos atveju tai būtų didelės išlaidos.

Ger. J.

VETERANŲ VADOVAI
Šv. Jurgio parapijoje veikiančio Katalikų Karo Vete-

ranų 613-to posto nariai išrinko naujus vadovus. Lapkričio 21 d. per Mišias jie buvo įvesdinti į atcinančių metų pareigas. Posto vadu išrinktas R.L. Williamson, jo pavaduotojas – John Mize, išdininkas – J. Milikas, Jr., patarėjas – J. Prankas, J. Zeledonis ir S. Skupura. Posto kapelionas yra kun. J. Bacevičius. Ger. J.

CLEVELANDO PENSININKŲ KLUBO NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS, naujos Valdybos rinkimai įvyks 1993 metų sausio mėn. 7 d. 2 val. popiet, Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Svečiai laukiami. J.B.

ŽAIBAS LAIMI TINKLINIO ČEMPIONATĄ
Clevelando LSK Žaibo mišri (Co-ed) tinklinio komanda, dalyvaujanti Greater Cleveland Volleyball Association rudens lygoje, savo

paskutinį reguliaraus sezono žaidimą pralaimėjo prieš Diggers/Yucatan komandą 1:2. Nežiūrint šio pralaimėjimo, Žaibas užbaigė reguliarią sezoną pirmoje vietoje, su 23 laimėjimais ir 7 pralaimėjimais.

Gruodžio 14 d. vyko 4-rias pirmas vietas reguliariame sezone užėmusių komandų turnyras dėl rudens lygos čempionato, prarastas "vieno minuso" (Single elimination) sistema.

Pirmame pusfinalyje žaibiečiai turėjo stipriai pakovoti pakol įveikė 4-tos vietos komandą HAB 2:1 (15-11; 13-15; 15-8). Kitame pusfinalyje, 3-čios vietos komanda Diggers/Yucatan laimėjo prieš 2-tros vietos komandą North Coast VBC 2:0. Finale, Žaibas po įtempto ir permainingo žaidimo nugalėjo Diggers/Yucatan 2:0 (15-11; 15-11) ir tapo rudens lygos čempionais.

Žaibo komandoje žaidė: Rita Klirienė, Rūta Maželytė, Eglė Laniauskienė, Simas Kijauskas, Vytas Apanavičius, Marius Laniauskas, Leonardas Kedys ir Linas Vaitkus. Komandos kapitonas – L. Kedys. Manedžeris – S. Kijauskas. Žaidimai vyksta pirmadieniais, Riverview Racquet Club, Eastlake, Ohio.

Pavasarinė lyga prasidės 1993 m. sausio 25 d. amb

PRASIDĖJO JAUNUČIŲ TINKLINIO PROGRAMA

Gruodžio 13 d. LSK Žaibo tinklinio sekcija pradėjo programą jaunučiams – mergaitėms ir berniukams 10-13 m. amžiaus. Programai vadovauja LSK Žaibo tinklinio sekcijos vadovas Vitas Čyvas, talkininkaujant Pauliui Kijauskui. Treniruotės vyksta sekmadieniais.

niais, 12:00 val., Dievo Motinos parapijos salėje. Vyks ir švenčių laikotarpis.

Berniukai ir mergaitės kviečiami įsijungti. Atvykite į treniruotes! Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į Vitą Čyva 944-0506, Paulių Kijauską 531-8413 ar Algirdą Bielskį 486-0889.

Yra planuojama suformuoti ir vyresnių (14-18 m.) grupę.

Didžiai Gerbiamam Baliui Gaidžiūnui, "Dirvos" Redaktoriui.

su atlanta - PER ATLANTĄ!

atlanta vis dar tebesiūlo savo pigias kainas: **58centai už svarą** siuntiniams virš 100 svarų; lengvesni siuntiniai ir toliau siunčiami senomis kainomis. **Siuntiniai laivu pasiekia adresatą Lietuvoje per maždaug 8-10 savaičių** Minimali siuntimo kaina - 20 dol.

Oro kargo siuntiniai pristatomi **per 14 darbo dienų**. Jų kaina: **\$2.50 siuntiniams virš 50 svarų**, \$ 2.75 lengvesniems siuntiniams. Minimumas - 30 dol. Oro kargo siuntiniai iš Chicago išsiunčiami Lietuvon kas savaitę.

Tuo tarpu dar galima siųsti viską, be didelių apribojimų: nauja ir naudota aprangą bei avalynę, konservuotus maisto produktus.

Lietuvoje - ne patys geriausi laikai, tad ne tik siuntiniai, bet ir pasiųsti pinigai doleriais gali labai padėti Jūsų artimiesiems - pasiteiraukite apie detales.

Klijentų patogumui, siūlome įvairių dydžių dėžes pakavimui, taipogi padedame supakuoti į ofisą atsineštus daiktus.

Užpakaliniame kieme prie ofiso yra daug vietos pastatyti mašinas.

Maloniai kviečiame ir šiaip užsėti, jai rastusi bet kokių klausimų. O jeigu negyvenate Clevelande - Jūsų patogumui turime **nemokamą telefoną 1-800-775-7363**, tiesiai Chicago.

Mūsų adresas: 639 East 185th Str, Euclid, OH 44119, tel. 481-0011, fax 481-0440.

atlanta dėkoja savo pastoviams klijentams - tik iš Cleveland šįmet į Lietuvą iškeliavo virš 3,500 siuntinių!

atlanta linki Jums kuo geriausios kloties ir sveikina su Šv. Kalėdom ir Naujais Metais. Lietuva ir kitais metais lauks Jūsų dosnios paramos.

Šv. Kalėdų (gruodžio 25-26) ir Naujųjų Metų (sausio 1-2) dienomis **atlanta** nedirbs.

Lietuvių namai sveikina
vyresnius ir jaunimą

1993 metais į Lietuvių Namų veiklą reikia įjungti daugiau jaunimo ir jį išlaikyti. Tat pradėkime dabar nuo Naujųjų Metų sutikimo

Lietuvių Namų Direkcija

JOB OPPORTUNITY

Needed: Full-Time or Part-Time O.D./I.D. Grinder for Small Modern Shop. Good pay, Incentives & Benefits With Good Working Conditions.
Call Mr. Novak at (216) 942-7333

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vesinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didele aikšte automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *
* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

APIE LIETUVĄ IR ESTIJĄ

Antanas Dundzila

Atsiskleidžia, kaip teatro scenos uždanga, tikra gyvenimo ironija... Lietuvą į nepriklausomybę atvedė, bet, pagal buvusią sovietinę tvarką, apie 20 mėnesių valdė Sąjūdžio Vyt. Landsbergis. Gi dabar, pagal naujai priimtą demokratinę konstituciją ją valdys neokomunistinė (perskaitykite "neo-" priešdėlį) LDDP su Alg. Brazausku priekyje. Estijoje šis laisvinimosi procesas vyko atvirkščiai.

Lietuva į nepriklausomybę riedėjo ryžtingai, kaip švilpdamas ir garus pūsdamas greitis trauklynas. Estai nepriklausomybės siekė lėčiau, atsargiau, tačiau gal praktiškiau. Pvz., apie estų įsivestą savą valiutą jau rašėme DIRVOJE (IX-3). Ta ironija glūdi tame, kad iki 1992 rugsėjo mėn. rinkimų Estiją valdė komunistas, Estijos brazauskas, "Saugiųjų namų" koalicijos (-irgi persikrikštinę!!!) Arnold Rutel. Dabar gi Estijos Prezidentu yra išrinktas dešiniųjų Pro-Patria koalicijos vadas, Lennart Meri... Šiuo metu aš estams pavydžiu.

Abiejų kraštų rudenį įvykusiuose rinkimuose, panašiai kaip ir Amerikoje, reikalus dominavo ekonominiai klausimai. Visos trys Baltijos valstybės yra rusų ekonominėse replėse. Rinkimų metu ėjo kalba apie arba Estijos grįžimą prie "buržuazijos" arba "visuomeninės šalpos" santvarkos kūrimą. Ėjo kalba net apie jėga susidūrimus Estijos šiaurės rytuose, kur savo lizdus yra susukus dauguma buvusių sovietinių kolonistų pelėdžiukų (DIRVA, X-6). Nežiūrint bauginimų, estai

rusų kolonistams nenusileido.

Estija yra baisiame rusų kolonistų pavojuje, nes estai savo krašte sudaro tik truputį virš 50% gyventojų. Lietuvoje ši padėtis yra kur kas geresnė. Tačiau Estijos pilietybės reikaluose estai laikėsi daug griežčiau ir principingiau už lietuvius ir, nežiūrint kritikos iš užsienio bei rusų meškos urzgimo bei santažo Vakaruose, atrodo, šio reikalo sprendimą yra pasukę savo pusėn. Valio estams! Jei ne tokia principinga jų laikysena tai nežinia, kaip tie rinkimai jiems būtų pasibaigę.

Panašiai, kaip Lietuvoje su buv. VLIK'o pirmininku dr. Kaziu Bobeliu, Estijos rinkimuose dalyvavo ir estų išeivijos atstovai. Į estų seimą kandidatavo Washingtono apylinkėse gyvenanti, jaunesniosios kartos, energinga, pozityvi estų išeivijos darbuotoja Mary Ann Rikken.

Jos veiklą vertinu, tad man gaila, kad ji nepraejo. Tačiau nėra to blogio, kas neišeitų į gerą: ponios Rikken kompetetingų pastangų reikės ir Amerikoje, besibeldžiant į JAV valdžios duris. Į prezidentus, vienu iš keturių, kandidatavo estų išeivijos žymus profesorius, buvęs Association for the Advancement of Baltic Studies pirmininkas, humanitaras Rein Taagepera. Atrodo, kad jis nebuvo "rimtu" kandidatu, nes pareiškė, kad jis skatina balsuotojus balsuoti už bet kurį kitą kandidatą, apart neokomunisto ("neo") Rutel. Taigi, kaip minėjome, antrajame rinkimų rate prezidentu buvo išrinktas L. Meri.

Ir Estijos rinkimuose dalyvavo daug partijų su savo sąrašais. Detališkai, kas dalyvavo – nežinome ir nėra svarbu. Čia tik suminėsimė po kiek narių buvo išrinkta į 101 atstovų estų seimą. Bendrai yra aišku, kad estų rinkimai pasuko kraštą "dešinėn", visai atvirkščiai, negu Lietuvoje. Tai kokia čia logika, koks gali būti paaiškinimas?

Taigi neokomunistų "Saugiųjų namų" partija seime gavo 17 vietų, Populiarusis frontas – 14, Tėviškės – 30, Moderatoriai – 12, Tautinė nepriklausomybės partija – 10. Kelios kitos gavo po mažiau – 10, 8, 8, 1 ir 1. Tėviškė, Moderatoriai ir Tautinė nepriklausomybės partijos sudaro 52 narius turinti valdančiosios koalicijos branduolį.

Estijoje yra labai opus "tautinių mažumų" (sąmoningai kabutėse!) – rusų kolonistų, svetimame lizde sąmoningai priperėtų pelėdžiukų klausimas. Kohla-Jarve mieste gyvena 80% rusų, o Taline yra tik pusė estų... Už šių pelėdžiukų traktavimą Estiją tarkuoja pasaulinė spauda, pvz. New York Times dienraštis. Estijos rinkimus, tautinių mažumų reikalus aktyviai seka JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo komisija (ESBK), Commission on Security and Cooperation in Europe, savo laiku labai teigiamai rėmusi Baltijos kraštų laisvinimosi pastangas iš sovietinio glėbio. Daugelį šio straipsnio duomenų paėmiau iš tos komisijos išleisto viešo pranešimo.

Apie tautines mažumas Pabaltėje dar rašysime ateityje, nes šiuo kartu DIRVOJE reikia palikti vietos kitiems straipsniams... Šio straipsnio baigiamoji mintis yra tokia: nežiūrint sunkumų, estai laimi! O tie, kurie metasi į isteriką ir nebenori vadintis lietuviais, ten galvoja apie pasivadavinimą islandais ar suomiais. Jie turėtų pasvarstyti apie pasivadavinimą estais. (1992-XI-28)

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Šmaižys St., St. Pete.	20.00
Virbickas L., St. Pete.	5.00
Stimburienė V., Willowick ..	10.00
Balasevičius A., Cleveland ..	5.00
Karsokas A., Cleveland ..	5.00
Staškevičienė V., Redford ..	10.00
Jakubonis S., Chicago	20.00
Tamulynas A., Chicago	10.00
Rimas K., Chicago	5.00
Vaišnys A., Los Angeles ...	20.00
Bužėnas R., Los Angeles	20.00
Aras B., Los Angeles	20.00
Skirmantas P.K., Glendale ..	20.00
Puteris A.J., Canada	20.00
Petraitis V., Canada	5.00
Kriaučiūnas L., Lemont ..	100.00

Lietuvių Bendr. St. Pete.	25.00	Milaknis A., Santa Monica ..	15.00
Zdanys J., W. Hartford	10.00	Heppner Gustav Mansfield, ..	2.00
Yankus A., Rochester	20.00	Kaslas S.R. St. Petersburg ..	20.00
Palski B., Sun City C.	5.00	Moterų Klubų Federacija	
Nagrodcki D., Woodbridge ..	5.00	Waterbury	30.00
Kalvaitis A., Ormond B.	5.00	L.B. Clevelando Apylinkė	50.0
Karalis D., Jacksonville	5.00	Galinauskas G., Hanover ...	10.00
Bartkus P., Newbury	5.00	Bitėnas H., Elizabeth	5.00
Skrinska J., Willoughby	20.00	Miškinis K., Rochester	10.00
Mikoliūnas A., Cleveland ..	10.00	Dilba A., Philadelphia	10.00
Rūkšėnas A., Cleveland	10.00	Natkevičius G., Willoughby ..	5.00
Mackus A., Cleveland	20.00	Jonaitis I., Cleveland	30.00
Pliodžinskas V., So. Euclid ..	20.00	Šenbergas A., Cleveland ...	10.00
Gilvydis J., Franklin	20.00	Juodka V., Chicago	20.00
Radzickas L., Ann Arbor ..	10.00	Clev. Pensininkų Klubas ...	50.00
Lukas A., Dearborn	10.00		
Vebra P., Chicago	30.00		

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Tiek duota žiedeliams gražių pavardžių
iš margo gėlių sutvėrimo;
O vis tik, man rodos, gražiausias iš jų
Tai vardas: gėlė atminimo!

Maironis

PADĖKA

Mūsų mylimas ir neužmiršamas vyras, tėvas,
senelis ir prosenelis

A. A. ANTANAS DIRŽYS,

spalio 13 dieną, ilgai nesveikavęs, visai netikėtai buvo pašauktas Aukščiausiojo ir išėjo amžinybėn palikęs mus giliame liūdesyje. Spalio 19 dieną, po gedulingų pamaldų Apreiškimo parapijos bažnyčioje, velionis palaidotas Cypres Hill kapinėse.

Nuoširdi padėka Tėvui Steponui Ropolai, OFM, už maldas laidotuvių namuose; kun. Bruno Kruzui ir kun. Jonui Pakalniškiui už atnašautas šv. Mišias, už religines apeigas ir maldas kapinėse. Nuoširdi padėka vysk. Pauliui Baltakiui, OFM, atsilankiusiam į atsisveikinimą. Gili padėka vysk. Antanui Deksnui už paguodos laišką ir šv. mišias aukotas Aušros Vartų koplyčioje, Bad-Woerishofene, Vokietijoje. Nuoširdi padėka Lietuvos Respublikos Ambasadoriui Anicetui Simučui už jautrų velionies veiklos apibudinimo ir prisiminimo žodį. Nuoširdi padėka šermeninėje atsisveikinusiems su velioniu: Genovaitėi Meiliūnienei, S.L.A. Pildomosios Tarybos sekretorei; Tautininkų, pirmojo skyriaus vardu kalbėjusiam pirmininkui Apolinarui Vebeiliūnui. Nuoširdi padėka Romui Keziui, taip gražiai paminėjusiam velionį Antaną "Laisvės Žiburio" radijo programos metu ir išsamiai kalbėjusiam atsisveikinime. Ypatinga padėka Korp! Neo-Lithuania, New Yorko Vieneto pirmininkui Dr. Jonui P. Lenkaičiui, rūpestingai suorganizavusiam ir vadovavusiam atsisveikinimui ir už rašinius spaudoje. Dėkui, nuoširdžiai, jaunesniesiems A.A. Antano kolegoms Aldonai Noakaitei-Pinch ir Rimui Bitėnui stovėjusiems garbės sargyboje. Gili padėka Korp! Neo-Lithuania, Vyr. Valdybos pirmininkei Vidai Janušienei už išsamų velionies visuomeninės veiklos apibudinimą raštu ir už gėles. Dėkui labai, mūsų mišiam draugui Vytautui Alksniniui, jautriai ir įspūdingai giedojusiam bažnyčioje ir parapijos vargonininkei H. Bukauskienei grįusiai ir giedojusiai gedulingų pamaldų metu.

Dėkoju visiems draugams ir pažįstamiems atsilankiusiems į šermeninę, dalyvavusiems pamaldose ir palydėjusiems į kapines. Dėkui visiems už pareikštas užuojautas žodžiu, laiškais, telegramomis bei telefonu. Dėkui už paaukotas šv. Mišias, už gėles ir aukas radijo programai. Dėkoju lietuviškai spaudai: Darbininkui, Dirvai, Draugui, Laisvajai Lietuvai, Lietuvių Balsui, Tėvynei ir Tėviškės Žiburiams, Kanadoje už prisiminimą, suminėjimus ir įdėtus straipsnius. Dėkui brangiesiems giminėms, Milmantams atvykusiems iš Detroito. Dėkui mieliesiems draugams Eugenijai ir Algirdui Razgams nuoširdžiai užjautusiems ir globojusiems pasimetimo dienoje. Dėkui Gerimantui Penikui už šviesajuos tes. Dėkui laidotuvių koplyčios savininkei Marytei Šalinskienei už rūpestingą, nuoširdų ir gražų patarnavimą.

Esam visiems, visiems, iš visos širdies dėkingi ir prašom gerojo Dievo palaimos.

žmona Genovaitė ir
sūnus Saulius Lietuvoje

Džiugių šv. Kalėdų ir
laimingų Naujųjų metų

linkėjimus siunčiame "Dirvos" redaktoriui Baliui Gaidžiūnui, redakcijos darbuotojams, laikraščio rėmėjams ir skaitytojams. Tautinė mintis, tautos idealai tevienija mus švenčių palaimoj ir kasdienybės rūpesčiuose.

Rimantas Smetona
Lietuvių tautininkų
pirmininkas

Balys Sriubas
Lietuvių tautininkų sąjungos
savaitraščio
"Vitis" redaktorius